

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

ХАРЕЧКО Дмитро Олексійович

УДК 351.84:35.072.2:342.5

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА СУСПІЛЬНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ НА
СУЧАСНОМУ ЕТАПІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ
ТРАНСФОРМАЦІЙ**

Спеціальність 25.00.02 – механізми державного управління

РЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора наук з державного управління

Харків – 2026

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національному університеті «Львівська політехніка»

Офіційні опоненти:

доктор наук з державного управління, професор
МОРОЗ Володимир Михайлович,
Національний технічний університет «Харківський
політехнічний інститут», завідувач кафедри
соціології і публічного управління

доктор наук з державного управління, професор,
АНТОНОВА Людмила Володимирівна,
Чорноморський національний університет імені
Петра Могили, професор кафедри обліку і аудиту

доктор наук з державного управління, старший
дослідник,
ПАЛЮХ Віктор Валентинович,
Національний університет цивільного захисту
України, начальник докторантури - ад'юнктури

Захист відбудеться «12» червня 2026 р. об 11.00 годині на засіданні Спеціалізованої Вченої ради Д 64.062.09 Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» за адресою: 61070, м. Харків, вул. Вадима Манька 17.

З дисертацією можна ознайомитись у науково-технічній бібліотеці Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» за адресою: 61070, м. Харків, вул. Вадима Манька, 17.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Надія КАРПЕКО

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Суспільне благополуччя виступає ключовим чинником соціально-економічного розвитку та має важливе значення для функціонування кожної держави. Його основні принципи, як соціально ефективні, комплексні та стійкі, сприяють забезпеченню активного довголіття населення. У цьому контексті органи державної влади покликані створювати належні умови для підвищення рівня благополуччя населення, що зумовлює необхідність постановки нових завдань на сучасному етапі розвитку суспільства.

Постановою Кабінету Міністрів України затверджено Національну економічну стратегію до 2030 року, яка визначає стратегічний курс державної політики з урахуванням забезпечення суспільного благополуччя. Держава приділяє значну увагу реагуванню на зростаючі загрози у сфері інформаційної та культурної безпеки шляхом реалізації узгодженої соціально-економічної політики. Така політика ґрунтується на традиційних цінностях і спрямована на духовний і культурний розвиток як особистості, так і суспільства загалом.

Концепція державної політики суспільного благополуччя розглядається як сучасна соціально-економічна модель, що формується під впливом технологічних змін і зниження трансакційних витрат, зокрема внаслідок розвитку цифрових технологій. Незважаючи на дискусійність окремих підходів, її значний вплив на трансформацію економіки та суспільних відносин у XXI столітті є беззаперечним. Водночас ефективність її реалізації значною мірою залежить від інституційного середовища та державного регулювання.

Соціально-економічний розвиток неможливий без глибоких інституційних перетворень, спрямованих на вдосконалення базових інститутів суспільства. В умовах сучасних викликів і трансформацій особливого значення набуває оптимізація механізмів реалізації державної соціально-економічної політики. Разом із тим, в умовах сучасних суспільних трансформацій низка необхідних організаційних і координаційних заходів ще не повністю сформована. Розв'язання соціальних проблем ускладнюється низькою рентабельністю виробництва, недостатнім рівнем платоспроможності населення, а також високим рівнем бідності, що стримує стабільне соціально-економічне зростання.

Особливої актуальності набуває визначення ефективних стратегій забезпечення суспільного благополуччя в умовах воєнного стану в Україні. Водночас концепція суспільного благополуччя має певні обмеження та ризики, оскільки значною мірою базується на довірі між суб'єктами соціально-економічних відносин. Її функціонування можливе лише за умови високого рівня взаємної довіри, а також зростання ролі доступу до ресурсів порівняно з їх володінням, окрім цього володіння ресурсами також має свої переваги, зокрема забезпечує стабільний і безперешкодний доступ до них.

Наукове обґрунтування державної соціально-економічної політики в умовах сучасних викликів передбачає розроблення практичних рекомендацій для органів державної влади із широким залученням інститутів громадянського суспільства. Характерною ознакою сучасних трансформацій є зниження рівня та

якості життя населення, зокрема обмеження можливостей реалізації трудового потенціалу. Зростання соціально-економічної нестабільності, зумовлене сучасними викликами потребує впровадження ефективних інституційних реформ і концентрації зусиль на забезпеченні довгострокового соціально-економічного розвитку.

Сутність досліджуваних підходів полягає у формуванні ефективного комплексу управлінських механізмів, що забезпечують узгодженість, послідовність і результативність діяльності органів державної влади у сфері надання соціальних послуг. У цьому контексті принцип соціального партнерства є більш ефективним порівняно з моделлю державного патерналізму, оскільки передбачає активну участь бізнесу та громадян у реалізації ефекту соціальної відповідальності та справедливості. Усі аспекти соціальної відповідальності ґрунтуються на ідеї суспільної солідарності та взаємної відповідальності особистості, суспільства і держави.

Водночас надмірне державне регулювання економіки може призводити до уповільнення соціально-економічного зростання та підвищення соціальної напруженості через обмеження можливостей самореалізації економічно активного населення. Матеріальний аспект соціальної держави не є єдиним критерієм її розвитку, оскільки не менш важливими є гуманітарні фактори. Концепція соціальної держави є багатовимірною та визначається взаємодією економічних, правових і культурних складових розвитку суспільства.

Аналіз наукових досліджень і публікацій свідчить про наявність значного обсягу теоретичних і прикладних розробок, присвячених проблемам становлення особистості в умовах суспільних трансформацій, поведінки індивідів у соціумі, а також можливостям соціально-економічної стабілізації громадянського суспільства. У сучасних умовах актуалізується потреба у формуванні нового типу державного управління, що відповідає викликам часу та ґрунтується на соціальних детермінантах активного довголіття, справедливості та досягненні суспільно значущих цілей.

Систематизація наукових досліджень у сфері суспільного благополуччя дозволяє стверджувати, що вирішення проблем соціально-економічних аспектів цієї категорії перебуває на початковому етапі, а ключовим напрямом подальших досліджень має стати удосконалення механізмів реалізації державної політики у цій сфері. Науково-теоретичні, методологічні та організаційні засади державного управління в Україні висвітлено у працях провідних учених: В. Бакуменка, С. Вавренюка, С. Домбровської, О. Крюкова, М. Латиніна, В. Майбороди, С. Майстро, Н. Нижник, В. Олуйка, І. Парубчака, Я. Радиша, В. Цветкова, Е. Щепанського та інших.

Проблеми державного управління, зокрема концепцій, моделі та механізми управління, а також трансформаційні процеси системи урядування, досліджуються у працях З. Бурик, К. Ващенко, В. Воротіна, Л. Гаєвської, І. Грицяка, І. Дегтярьової, Ю. Дзюраха, В. Засадка, М. Іжі, Н. Калашник, В. Карковської, М. Карпи, А. Коваленка, К. Колесникової, Н. Лікарчук, І. Лопушинського, А. Мацюка, І. Мищака, Л. Муркович, Р. Овчаренка,

В. Пасічника, П. Петровського, В. Погорілка, Н. Подольчак, Ж. Поплавської, О. Пухкала, А. Пухтецької, О. Руденка, С. Серьогіна та інших. Соціально-економічні аспекти суспільного благополуччя, його сутність і структуру розкрито у працях О. Крутій, В. Мороза, Д. Древалія, П. Лернера, Т. Лошакової, В. Огаренка, В. Петровського, Г. Полякової, О. Пархоменко-Куцевіл, В. Резнікова, В. Сиченка та інших.

Водночас, попри значний науковий доробок у дослідженні проблем сфери суспільного благополуччя, питання удосконалення державної політики в цій площині залишаються недостатньо дослідженими та потребують подальшого теоретичного обґрунтування. Діяльність органів державної влади має бути спрямована на розширення спектру ефективних механізмів реалізації соціально-економічної політики з урахуванням демографічних особливостей населення та його потреб. Незважаючи на значний обсяг досліджень, механізми реалізації соціально-економічних аспектів державної політики суспільного благополуччя в Україні залишаються недостатньо вивченими, що й зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри публічного врядування Національного університету «Львівська політехніка» «Наукові засади забезпечення сталого розвитку територіальних громад і територій в умовах національних викликів та повоєнного відновлення України (ДР № 0124U000016). Доробок автора полягає у розробці концепції державної соціально-економічної політики суспільного благополуччя яка полягає в удосконаленні організаційно-нормативної регламентації, актуалізації повноважень органів державної влади й територіальних громад в системі місцевого самоврядування у зазначеній сфері.

Мета і завдання дослідження. *Метою* дисертаційного дослідження є обґрунтування формування науково-методологічних підходів та розробка практичних рекомендацій для органів державної влади із реалізації комплексу механізмів державної політики суспільного благополуччя на сучасному етапі соціально-економічних трансформацій.

Для досягнення зазначеної мети було поставлено наступні *завдання* дисертаційного дослідження:

- проаналізувати науково-теоретичну сутність феномену суспільного благополуччя в соціумі як об'єкту державного впливу;
- визначити особливості трансформації соціальних векторів державної політики суспільного благополуччя у період війни з РФ;
- виокремити соціально-економічну проблематику суспільного благополуччя у період правового режиму воєнного стану;
- розкрити сутність соціальної адаптації громадян внаслідок функціонування правового режиму воєнного стану в Україні;
- з'ясувати можливість імплементації кращих практик зарубіжного досвіду політики суспільного благополуччя на сучасному етапі;
- узагальнити соціально-економічні аспекти трансформації державної

політики суспільного благополуччя в Україні;

- охарактеризувати спектр ціннісних засад суспільного благополуччя згідно з соціальними стандартами розвинутих країн;
- запропонувати ефективний комплекс механізмів державної політики суспільного благополуччя в Україні зі змістовним наповненням;
- узагальнити управлінські підходи у реалізації державно-приватного партнерства з підвищення рівня суспільного благополуччя;
- обґрунтувати концепцію державної політики суспільного благополуччя на сучасному етапі соціально-економічних трансформацій в Україні.

Об'єкт дослідження – сфера суспільного благополуччя громадян у трансформаційні періоди.

Предмет дослідження – державна політика суспільного благополуччя на сучасному етапі соціально-економічних трансформацій.

Гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що досягнення позитивного впливу держави на розвиток суспільного благополуччя громадян в Україні можливе завдяки злагодженому, спланованому та скоординованому формуванню та реалізації соціально-економічної політики органами державної влади спільно з територіальними громадами та громадськими об'єднаннями соціально-гуманітарного напрямку.

Методи дослідження. Для реалізації мети та виконання поставлених завдань використано комплекс загальнонаукових, спеціальних і прикладних методів дослідження, що поєднують теоретичні та емпіричні підходи.

Методологічну основу дослідження, що побудована на теоретичних методах пізнання складають методи: аналітичний (аналіз проблем особистості), системний (дослідження структури та функцій органів державної влади у політиці суспільного благополуччя), порівняльний та порівняльно-історичний (порівняння історичних та закордонних практик державної політики у цій сфері, насамперед, співставлення етапів розвитку державної соціально-економічної політики в радянський період та за роки незалежності України); прогностичний (розробка перспективних пропозицій щодо удосконалення комплексу ефективних механізмів державної політики, застосування яких найбільш повно сприятиме ефективній її реалізації), узагальнення (обґрунтування перенесення окремих практик, напрямів та методів із зарубіжного досвіду на державне управління в Україні), моделювання (розробка організаційно-нормативної концепції державної політики суспільного благополуччя).

До спеціальних наукових методів дослідження, належать: аналітико-синтетичний (аналіз наукової літератури, співвідношення дефініцій); формальнологічний (з'ясування принципів діяльності органів державної влади в контексті реалізації політики суспільного благополуччя); нормативно-правовий аналіз (порівняння нормативно-правових актів, аналіз закономірностей розвитку законодавчої бази), аналіз ситуацій (опис конкретних ситуацій у функціонуванні державних і суспільних інституцій та об'єктів медико-соціальних та реабілітаційних установ).

Теоретичною базою дисертаційного дослідження є праці вітчизняних та

зарубіжних вчених із царини теорії та практики соціально-економічних аспектів державної політики суспільного благополуччя.

Емпіричною базою дослідження стали нормативно-правові акти; статистичні дані, які характеризують актуальний стан і рівень суспільного благополуччя із вітчизняних і зарубіжних практик; результати власних і долучених соціологічних досліджень питань реалізації державної політики суспільного благополуччя на етапі соціально-економічних трансформацій.

У дисертаційній роботі знайшли відображення публікації, основані на сучасному дослідницькому матеріалі – монографіях, дисертаційних дослідженнях, матеріалах наукових семінарів, конференцій у сфері формування та реалізації державної політики суспільного благополуччя України, відповідно до мети та переліку завдань, що поставлені у дисертаційному дослідженні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад формування державної політики суспільного благополуччя у контексті реалізації національної стратегії соціально-економічного розвитку із розробленням комплексу управлінських механізмів спрямованих на забезпечення матеріальної та фінансової стабільності громадян в умовах трансформаційного періоду. Зокрема, в дисертації:

уперше:

- науково обґрунтовано концепцію державної політики суспільного благополуччя в Україні, яка передбачає формування ефективних управлінських блоків у її реалізації шляхом створення сприятливого соціально-економічного середовища для громадян на основі інтегративного підходу до цілеспрямованого впливу держави, спрямованого на підвищення рівня життя населення з урахуванням сучасних реалій військової агресії рф;

- запропоновано комплекс механізмів реалізації державної політики суспільного благополуччя, а саме: нормативно-правові, економіко-фінансові, організаційні, соціально-політичні, мотиваційні, інформаційні, освітньо-культурні та комунікативні механізми, які характеризуються змістовною наповненістю та забезпечують формування партнерських взаємовідносин між органами державної влади, територіальними громадами та неурядовими інституціями соціально-економічного спрямування;

удосконалено:

- методологічні підходи до систематизації фундаментальних і прикладних досліджень з формування та реалізації державної політики суспільного благополуччя, що передбачають обґрунтування доцільності застосування інтегративного підходу в процесах соціального партнерства у сфері державної соціально-економічної та гуманітарної політики;

- управлінські принципи формування державної політики суспільного благополуччя, що ґрунтуються на визначенні ключових сучасних тенденцій, зокрема посиленні ролі громадянського суспільства та окресленні ціннісного базису соціально-економічного розвитку за умов ефективної діяльності органів державної влади та інших публічних інституцій в Україні;

- науково-теоретичні підходи до формування організаційної та

нормативно-правової бази і принципів реалізації державної політики суспільного благополуччя, які характеризуються поєднанням сучасних інноваційних уявлень про матеріальний та фінансовий добробут з удосконаленими механізмами реалізації заходів соціально-економічного розвитку на етапі правового режиму воєнного стану в Україні;

– науково-прикладний базис формування механізмів взаємодії органів державної влади на місцевому рівні, територіальних громад у системі місцевого самоврядування та неурядових інституцій соціально-економічного і гуманітарного спрямування, що реалізується на основі застосування креативних форм діалогової взаємодії та соціального партнерства з метою підвищення рівня суспільного благополуччя населення;

дістали подальшого розвитку:

– наукове узагальнення та комплексна систематизація існуючих управлінських підходів до реалізації державної політики суспільного благополуччя шляхом переформатування комплексу управлінських механізмів у нормативно-організаційні, соціально-економічні, інформаційно-мотиваційні та освітньо-комунікативні управлінські блоки для комплексного вирішення поставлених завдань соціально-економічного розвитку на сучасному етапі;

– напрями реалізації державної соціально-економічної та гуманітарної політики як інституційної основи державного управління у сфері суспільного благополуччя, що полягають у формуванні ціннісних засад сучасних параметрів життєдіяльності відповідно до стандартів і норм функціонування країн-членів Європейського Союзу;

– визначення сучасних чинників трансформації уявлень громадян про належний рівень суспільного благополуччя, зумовлених військовою агресією РФ проти України та тривалим функціонуванням правового режиму воєнного стану, що впливають на формування цінностей соціальної солідарності та справедливості на етапі соціально-економічних трансформацій.

Практичне значення одержаних результатів. Основні теоретичні положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження можуть бути використані під час формування та реалізації державної соціально-економічної політики органами державної влади, територіальними громадами, іншими публічними інституціями та громадськими об'єднаннями в контексті підвищення рівня суспільного благополуччя громадян. Результати дисертаційного дослідження впроваджено у діяльність таких державних і громадських інституцій, як:

Національний університет «Львівська політехніка» – впроваджені у навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка» та використовуються під час викладання дисциплін: «Державна політика та врядування» та «Комунікації в публічному управлінні» (довідка про впровадження від 23.06.2025 р. № 67-01-932).

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій – з метою розробки законопроектів у сфері освіти та соціальної політики, розширення доступу до освіти для вразливих груп населення, гармонізації

освітньої політики з європейськими стандартами, а також оцінювання ефективності реформ в умовах воєнного та повоєнного періодів. Матеріали дослідження застосовуються під час підготовки законодавчих ініціатив, організації громадських консультацій та підтримки освітніх інновацій, що сприяють соціальній інклюзії та підвищенню рівня суспільного благополуччя (довідка про впровадження від 21.08.2025 р. № 316д9/10-2025/193183).

Виконавчий комітет Львівської міської ради – з метою удосконалення будівельної політики, визначення стратегічних напрямів економічного та соціального благополуччя мешканців Львівської ОТГ, підвищення якості соціальних послуг, посилення координації між структурними підрозділами та формування підходів до стійкого і справедливого управління в умовах воєнного стану та подальшої відбудови (довідка про впровадження від 12.08.2025 р. № 11-вих-117451).

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького – з метою вдосконалення навчального процесу, посилення практичної підготовки здобувачів вищої освіти у сфері публічного управління та соціальної політики, а також підвищення обізнаності щодо ролі державної політики суспільного благополуччя у зміцненні соціальної стабільності та інклюзивності (довідка про впровадження від 22.04.2015 р. № 779-03).

Національний лісотехнічний університет України – з метою удосконалення професійної підготовки державних службовців органів публічної влади Львівської області, впровадження сучасних механізмів державної політики суспільного благополуччя в умовах війни та соціально-економічних трансформацій, а також підвищення спроможності органів влади до ефективного управління змінами (довідка про впровадження від 23.07.2025 р. № 01-568)

Львівський торговельно-економічний університет – з метою удосконалення навчального процесу на кафедрі теорії держави і права, підвищення рівня підготовки здобувачів у сфері державного управління та формування сучасних компетентностей у правовій науці (акт про впровадження від 05.08.2025 р.)

Львівська обласна державна адміністрація, Департамент економічної політики – з метою удосконалення управлінських принципів формування державної політики суспільного благополуччя, використання ціннісних засад соціогуманітарних стандартів ЄС та розробки стратегічних і програмних документів розвитку області (довідка про впровадження від 06.08.2025 р. № 1-51/315).

Львівська обласна рада – з метою підвищення ефективності соціальної політики на рівні територіальних громад, удосконалення механізмів взаємодії структурних підрозділів та впровадження людиноцентричних підходів у державній політиці суспільного благополуччя з урахуванням викликів воєнного часу та європейських стандартів (довідка про впровадження від 04.08.2025 р. № 02-вих-1176, виконавчий апарат Львівської обласної ради).

Львівська районна державна адміністрація / Львівська районна військова

адміністрація – з метою вдосконалення управлінських принципів формування державної політики суспільного благополуччя, актуалізації повноважень органів державної влади та територіальних громад у сфері соціально-економічного розвитку, а також впровадження комплексного підходу до формування ціннісних засад суспільного життя відповідно до європейських стандартів (довідка про впровадження від 25.07.2025 р. № 109/01-19).

Зимноводівська сільська рада Львівського району Львівської області – результати дисертаційного дослідження використано при оновленні Стратегії забезпечення добробуту мешканців Зимноводівської ОТГ, розробці індикаторів ефективності муніципальних програм підтримки вразливих груп населення та формуванні антикризових ініціатив соціальної адаптації. Практичне застосування результатів сприяло підвищенню якості соціальних послуг, покращенню координації діяльності структурних підрозділів ради та формуванню підходів до інклюзивного і сталого управління в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови (довідка № 1304-25 від 06.08.2025 р.).

ГО «Українсько-Британський Дім» – з метою удосконалення підходів у сфері соціального управління, забезпечення прав дитини, розвитку соціального потенціалу молоді та сімей на регіональному рівні, а також підвищення ефективності координації та впровадження Регіонального плану заходів Львівської області на 2025–2026 роки, практичне застосування результатів дисертаційного дослідження сприяло удосконаленню методичних рекомендацій для органів місцевого самоврядування, створенню місцевих координаційних органів та команд, підвищенню якості соціальних послуг та формуванню підходів до інклюзивного, стійкого та справедливого управління на рівні територіальних громад (довідка про впровадження від 25.07.2025 р. № 75).

Львівська обласна державна адміністрація, служба у справах дітей – з метою удосконалення підходів у сфері соціального управління, забезпечення прав дитини, розвитку соціального потенціалу молоді та сімей на регіональному рівні, а також підвищення ефективності координації та впровадження Регіонального плану заходів Львівської області на 2025–2026 роки. (довідка про впровадження від 20.08.2025 р. № 898/4)

Особистий внесок здобувача. Наукові результати, положення, розробки та висновки дисертаційного дослідження є підсумком особистих досліджень автора, в наукових працях опублікованих у співавторстві зазначено особистий внесок. Ідеї та положення кандидатської дисертації автора, співавторів наукових праць у даній дисертації не використовувалися.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дисертаційного дослідження набули висвітлення у наукових публікаціях автора та апробовані на 15 наукових конференціях та інших науково-комунікативних заходах, а саме: *Сучасні аспекти реформування системи публічного управління в умовах воєнного часу* (Переяслав, 07 червня 2024 р.); *Сучасна парадигма публічного управління* (Львів, 19-20 жовтня 2021 р.); *Трансформація системи публічного управління в умовах військового часу* (Переяслав, 3 червня 2022 р.); *Реформування процесів публічного управління в сфері освіти та науки у глобалізаційному та*

інформаційному суспільствах (Переяслав, 30 жовтня 2020 р.); *Публічне управління: освіта, наука, практика* (Харків, 18 березня 2022 р.); *Інноваційні технології публічного управління та адміністрування: теорія і кращі практики 21 століття* (Мелітополь, 17 листопада 2020 р.); *Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи* (Хмельницький, 8 лютого 2024 р.); *Реформування процесів публічного управління в сфері освіти та науки у глобалізаційному та інформаційному суспільствах* (Переяслав, 11 червня 2021 р.); *Реформування процесів публічного управління в сфері освіти та науки у глобалізаційному та інформаційному суспільствах* (Переяслав, 29 жовтня 2021 р.); *Сучасна парадигма публічного управління* (Львів, 12 листопада 2020 р.); *Публічне управління у сфері цивільного захисту: освіта, наука, практика* (Харків, 29 березня 2024 р.); *Priority directions of science and technology development* (Київ, 24-26 січня 2021р.); *Туризм в умовах пандемії Covid-19: шанси та загрози* (Львів, 25 вересня 2020 р.); *Державна політика щодо місцевого самоврядування: стан, проблеми, перспективи* (Херсон, 16 жовтня 2020 р.); *Державне управління у сфері цивільного захисту: наука, освіта, практика* (Харків, 18-19 березня 2020 р.).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 42 наукові праці, зокрема: індивідуальну монографію, 21 статтю у фахових наукових виданнях з державного управління, 5 статей у наукових періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus, а також 15 тез доповідей на наукових конференціях за участю дисертанта. Загальний обсяг публікацій, що належать автору, становить 37,4 друк. арк.

Структура та обсяг роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел (491 найменування) та додатків. Загальний обсяг роботи становить 495 сторінок. Робота містить 9 рисунків і 19 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету і завдання, об'єкт і предмет дослідження, охарактеризовано методи дослідження, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наведено відомості про апробацію результатів дослідження на науково-комунікативних заходах і публікації автора за темою дисертації.

У першому розділі «**Науково-теоретичні засади формування державної політики суспільного благополуччя у період соціально-економічних трансформацій**» розкрито теоретико-методологічний базис політики суспільного благополуччя в умовах трансформацій як об'єкта державного впливу, здійснено аналіз державної політики у зазначеній сфері, а також окреслено напрями збереження та відтворення людського капіталу на сучасному етапі розвитку суспільства.

Упродовж новітньої історії людства неодноразово виникали глобальні соціально-економічні кризи, які проявлялися у політичній, фінансовій, банківській і соціальній сферах та спричиняли дисбаланс між споживчим

попитом і пропозицією, скорочення обсягів виробництва, зміну цінової політики, порушення системи взаєморозрахунків, зростання безробіття і бідності, а також банкрутство підприємств і фізичних осіб. Обґрунтовано, що кризи в контексті суспільного благополуччя мають переважно стихійний характер, їх складно передбачити та запобігти, проте, попри негативні наслідки для економіки, вони можуть виконувати і певні регулятивні функції.

Зниження рівня суспільного благополуччя супроводжується посиленням соціальної диференціації населення, зростанням безробіття та бідності, що, своєю чергою, зумовлює скорочення платоспроможного попиту, уповільнення темпів економічного зростання та зменшення податкових надходжень до бюджету. Зазначені процеси негативно впливають на досягнення цілей сталого розвитку та знижують спроможність держав забезпечувати ефективно соціально-економічне зростання. Сучасні тенденції характеризуються посиленням соціально-економічної нерівності, що проявляється у зменшенні частки оплати праці в національному доході, а також у зростанні майнової та доходної диференціації населення.

Швидке поширення цифрових технологій є одним із ключових чинників сучасних соціально-економічних трансформацій, зокрема з огляду на те, що розвиток цифрових послуг суттєво активізувався під впливом епідеміологічних викликів. Водночас відновлення суспільної підтримки процесів глобалізації та багатосторонньої співпраці потребує цілеспрямованих зусиль щодо подолання структурних дисбалансів у світовій економіці. Наслідки соціально-економічних трансформацій можуть посилювати кризові явища глобалізації, тоді як неадекватна міжнародна реакція здатна призвести до подальшого зниження ефективності глобальної взаємодії в умовах, коли міжнародна співпраця має першочергове значення.

Посилення соціальної нерівності зумовлюється низкою чинників, серед яких важливу роль відіграє державна політика, а також вплив сучасної цифрової трансформації, що поглиблює існуючі дисбаланси. Одним із пояснень зростання нерівності є процеси глобалізації: її позитивні ефекти, зокрема здешевлення товарів, розподіляються серед широких верств населення, тоді як негативні наслідки, пов'язані з втратою робочих місць середнього класу в обробній промисловості, мають локалізований характер і концентруються в окремих регіонах, що підсилює соціально-економічну диференціацію.

Суспільне благополуччя в концепції функціонування державної політики загального добробуту охоплює широкий спектр складових, зокрема економічну стабільність, соціальну справедливість, доступ до якісної освіти та охорони здоров'я. Важливим елементом є також забезпечення гідних умов праці та належного соціального захисту для всіх громадян. У сучасних умовах суспільство стикається з необхідністю впровадження інноваційних підходів для досягнення зазначених цілей, з урахуванням динамічних змін у глобальній економіці та технологічних трансформацій, що суттєво впливають на ринок праці та соціальну структуру суспільства.

Органи державної влади покликані створювати належні умови для

забезпечення суспільного благополуччя, що зумовлює постановку нових завдань на сучасному етапі розвитку держави. Підґрунтям для прийняття стратегічних рішень щодо довгострокового розвитку є визначення рівня соціально-економічного розвитку та потенціалу його зростання, що, зокрема, відображено у формуванні національної економічної стратегії. Соціально-економічний розвиток на сучасному етапі має стратегічний характер і спрямований на узгодження інтересів держави та суб'єктів господарювання. Його результатом є забезпечення економічної стабільності, яка характеризується рівнем фінансової стійкості, ринкової активності та конкурентоспроможності.

Система забезпечення соціально-економічного розвитку передбачає реалізацію комплексу заходів, спрямованих на попередження та мінімізацію загроз, особливо в умовах суспільних трансформацій. У сфері соціальної підтримки населення необхідно реалізувати комплекс заходів, спрямованих на забезпечення громадян товарами першої необхідності, підтримку галузей економіки, що перебувають у зоні ризику, а також розвиток малого і середнього бізнесу. У стратегії економічного розвитку має бути враховано співвідношення між запланованими витратами та реальними можливостями їх фінансування, що дозволить своєчасно коригувати заходи для досягнення належного рівня соціальної підтримки населення.

Широке застосування стабілізаційних сценаріїв дає змогу зберегти належний рівень соціального захисту населення та підтримати економічне зростання. Важливим чинником запобігання соціальній дестабілізації є своєчасне виявлення загроз, що, з урахуванням їх ідентифікації та визначення механізмів нейтралізації, дозволяє окреслити ключові етапи соціально-економічного розвитку в умовах трансформацій. Подальший розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом має ґрунтуватися на принципах паритетності соціально-економічної діяльності та ефективного управління.

Імплементация зарубіжного досвіду управління в кризових ситуаціях забезпечить більш ефективне дотримання соціально-економічних стандартів і сприятиме інтеграції України до єдиного нормативного простору ЄС у більшості сфер суспільного життя. Зазначене сприятиме усуненню технічних бар'єрів, розширенню доступу до ринків та поглибленню інтеграційних процесів між Україною та ЄС. Для формування ефективної системи протидії трансформаційним викликам необхідно оперативно визначати чинники виникнення соціальних криз, зокрема встановлювати їх внутрішню чи зовнішню природу, а також оцінювати ступінь впливу на населення.

У цьому контексті реформування моделі державно-приватного партнерства набуває особливо важливого значення, оскільки реалізація ефективної інноваційно орієнтованої соціально-економічної політики на сучасному етапі є одним із ключових пріоритетів. Зазначене є важливим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на мінімізацію негативних наслідків суспільних трансформацій і досягнення ефективних результатів у коротко- та середньостроковій перспективі. Державно-приватне партнерство доцільно здійснювати в межах багатовекторної моделі, яка

передбачає горизонтальну диференціацію співробітництва між органами державної влади та суб'єктами підприємницької діяльності.

У загальному розумінні державна політика суспільного благополуччя може бути визначена як форма соціальної організації суспільства, у якій суспільне благополуччя розглядається передусім як добробут громадян, а держава відіграє ключову роль у забезпеченні та захисті належного соціально-економічного рівня як фундаментального права особи і суспільства в цілому. Така модель ґрунтується на принципах рівності громадян у праві на гідне життя, справедливого соціального розподілу суспільних благ та відповідальності суспільства за підтримку осіб, які не можуть самостійно забезпечити належний рівень життя (рис. 1).

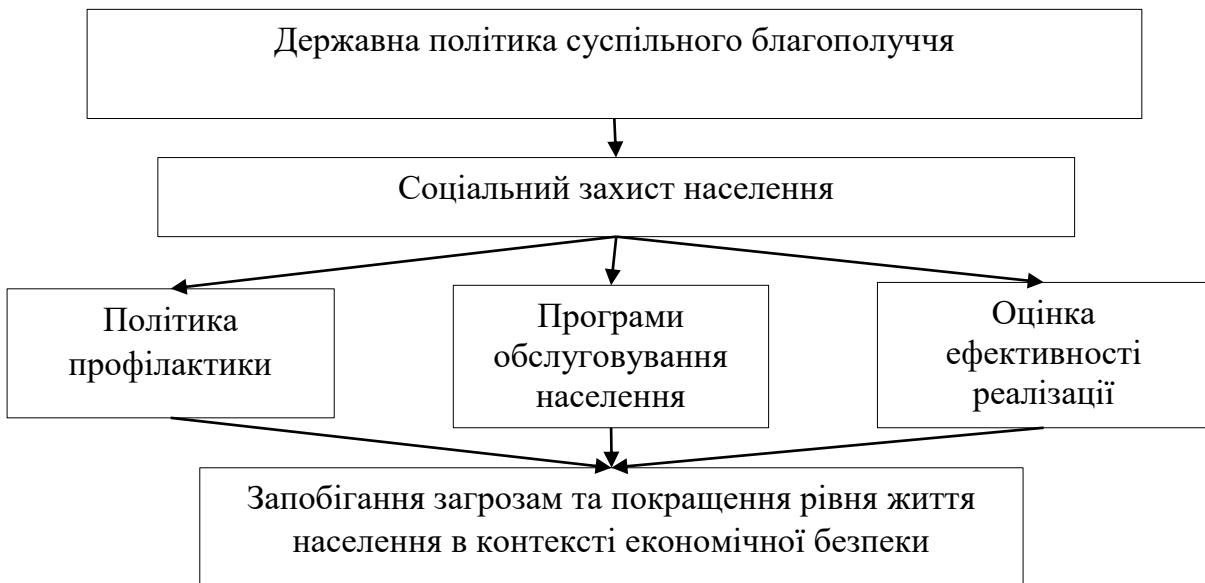

Рис. 1. Державна політика суспільного благополуччя в контексті формування економічної безпеки.

У сучасних умовах особливої актуальності набуває завдання виявлення проблем і оцінювання перспектив розвитку соціально-економічних процесів як у період дії правового режиму воєнного стану в Україні, так і в післявоєнний період. Протягом останніх років Україна стикається з низкою складних економічних викликів, зокрема політичною та соціальною нестабільністю, повномасштабною війною з РФ, коливаннями світових цін на сировину та енергоресурси, а також наслідками глобалізаційних впливів. Зазначені чинники суттєво впливають на функціонування економіки, зокрема змінюють попит на товари і послуги, умови виробництва, інвестиційні можливості та інші аспекти економічної діяльності в умовах сучасного соціально-економічного розвитку.

Сутність суспільного благополуччя як центральної гуманістичної категорії нерозривно пов'язана з реалізацією державної соціально-економічної політики та створенням умов, за яких кожна людина має можливість реалізувати свій потенціал. Рівень доходів громадян є важливою складовою суспільного

благополуччя, оскільки фінансова стабільність забезпечує задоволення базових потреб і створює передумови для планування майбутнього. Водночас суспільне благополуччя має комплексний характер і охоплює значно ширший спектр аспектів. Воно передбачає забезпечення доступу до соціально-економічних благ, що відкривають нові можливості для розвитку особистості та сприяють активній участі громадян у суспільному житті держави.

Державна політика суспільного благополуччя ґрунтується на засадах соціальної комунікації та взаємодії між органами державної влади, представниками бізнесу та громадянами. У сучасних підходах до трактування суспільного благополуччя провідне значення мають ідеї справедливого розподілу суспільних благ, забезпечення соціальних гарантій і подолання бідності. Важливим є концепт соціальної справедливості, який розглядається як такий розподіл суспільних благ, що забезпечує стабільність, відтворення та сталий розвиток як суспільства в цілому, так і окремої особистості, її гідності та добробуту. Однією з ключових проблем сучасного етапу є подолання соціальної нерівності, яка посилюється внаслідок повномасштабної війни з російською федерацією та дії правового режиму воєнного стану в Україні.

У другому розділі **«Формування сучасної державної соціально-гуманітарної політики суспільної солідарності та соціальної справедливості»** охарактеризовано трансформацію управлінських підходів у державній політиці соціальної відповідальності та суспільної солідарності, розкрито ключові аспекти дотримання прав людини і розвитку соціального партнерства у контексті збереження гуманітарних цінностей та підтримки осіб похилого віку, а також з'ясовано особливості впливу фінансово-безпекових чинників функціонування домогосподарств на ринок зайнятості.

Громадянське суспільство та окрема особистість постійно переосмислюють сутність блага і благополуччя. У сучасних умовах суспільне благополуччя постає як самостійна соціальна категорія, яка, хоча і є близькою до поняття добробуту, має власне змістове наповнення. Як соціокультурний феномен, суспільне благополуччя формується з урахуванням культурної специфіки кожного суспільства, що зумовлює обмеженість прямого перенесення відповідних концептів між різними соціальними системами. Концептуалізація феномену соціального добробуту виходить за межі окремих галузей знань і не може бути повністю описана виключно в межах державної соціально-гуманітарної політики, де традиційно домінують категорії соціального захисту, соціального здоров'я та суспільного благополуччя.

Прояви цього феномену мають багаторівневий характер і відображаються як на рівні суспільства в цілому, так і на рівні окремих соціальних груп та індивідів. Суспільне благополуччя є результатом взаємодії соціальних, економічних і культурних чинників, а також відображає процеси суспільного пізнання і трансформації цінностей. У зв'язку з цим реалізація державної соціально-гуманітарної політики потребує постійного оновлення підходів до розуміння та забезпечення суспільного благополуччя. В сучасних умовах особливого значення набуває реалізація цілеспрямованої державної соціально-

економічної політики, спрямованої на формування сприятливих умов для відтворення людського капіталу в особливий період. Зазначена державна політика передбачає визначення комплексу завдань, орієнтованих на стимулювання розвитку соціально-економічного середовища.

Важливість збалансованого розподілу людського капіталу між галузями економіки, оскільки створення нових робочих місць і ефективне використання трудового потенціалу сприяють розвитку економіки та підвищенню рівня суспільного благополуччя. Державна соціально-економічна політика антикризового спрямування у сфері відтворення людського капіталу в умовах нестабільності має ґрунтуватися на ефективному функціонуванні інституцій та їх взаємодії, що забезпечує адаптацію економіки до сучасних викликів.

До основних проблем сучасної вітчизняної системи соціального обслуговування належать її надмірна централізованість, фрагментарність надання соціальних послуг, обмежена доступність, орієнтація переважно на стаціонарні форми догляду, а також недостатня індивідуалізація підходів до отримувачів послуг. Держава наразі недостатньо забезпечує розширення спектру соціальних послуг з урахуванням принципів адресності, регіональної специфіки та соціально-демографічних характеристик отримувачів, а також їхніх потреб у різних видах допомоги, зокрема особи, які страждають на деменцію, та члени їхніх сімей часто не мають альтернативи стаціонарним формам догляду.

Ефективним напрямом розв'язання зазначеної проблеми є активне залучення недержавного сектору, який має можливості та ресурси для надання соціальних послуг за місцем проживання отримувачів. Зазначене дозволяє мінімізувати потребу в інституційному догляді та забезпечити наближеність послуг до сім'ї та соціального оточення. Водночас спостерігається недостатня увага з боку держави до ролі громадських, благодійних і релігійних організацій, а також місцевих ініціатив у системі надання соціальних послуг, хоча саме їх діяльність суттєво впливає на ефективність і якість соціального обслуговування. Одним із підходів до оцінювання ефективності фінансової поведінки в умовах соціально-економічної кризи є аналіз ступеня досягнення поставлених цілей і рівня задоволення від результатів діяльності.

У фінансовому аспекті ефективність державної соціально-економічної політики оцінюється через співвідношення отриманих вигід і витрат. У соціальному аспекті її результативність проявляється у досягнутому рівні соціального статусу, що відображається через рівень споживання, умови життя та ступінь задоволення основних потреб населення. Подолання зазначених бар'єрів пов'язане з реалізацією реформ, передбачених системою органів виконавчої влади. Водночас їх затягування є неприпустимим, оскільки обмежує можливості України ефективно використовувати переваги від підтримки зовнішніх партнерів. Крім того, вітчизняні виробники можуть втратити конкурентоспроможність порівняно з продукцією країн Європейського Союзу, що призведе до їх подальшого витіснення з внутрішнього ринку.

Додаткові ризики, що виникають в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні суттєво впливають на соціально-економічний простір і

потребують постійного моніторингу та своєчасного реагування. В умовах суспільних трансформацій ресурси розподіляються нерівномірно, що зумовлює необхідність структурної переорієнтації економіки на більш продуктивні галузі та ефективні суб'єкти господарювання. Спад соціально-економічного розвитку актуалізує потребу в переосмисленні підходів до реформування економічної системи, спрямованих на розв'язання сучасних соціальних і гуманітарних проблем, а також удосконалення механізмів матеріальної підтримки, зокрема внутрішньо переміщених осіб.

Державна політика суспільного благополуччя має забезпечувати активну участь громадян у політичному та соціальному житті, сприяти прозорості функціонування державних інститутів і зміцненню демократичних цінностей, а також формуванню відповідального громадянського суспільства. В умовах сучасних соціально-економічних трансформацій державна політика повинна бути гнучкою та адаптивною, здатною оперативно реагувати на нові виклики. Вона має поєднувати підтримку військовослужбовців і цивільного населення, сприяти розвитку інститутів благодійності та забезпечувати ефективне залучення міжнародної допомоги.

Залучення додаткових фінансових ресурсів сприятиме зниженню ризиків недофінансування інфраструктурних проєктів, запобіганню уповільненню темпів економічного розвитку та погіршенню якості життя населення. Висока ймовірність трансформації суспільних викликів зумовлює появу нових ризиків, що потребують превентивного впровадження економічних заходів їх нейтралізації. До таких заходів доцільно віднести своєчасну трансформацію бізнес-моделей, диверсифікацію видів діяльності, реструктуризацію витрат відповідно до змін ринкової кон'юнктури, а також формування економічно обґрунтованої політики залучення та ефективного використання позикового капіталу з урахуванням динаміки зовнішнього середовища.

Ефективність зазначених заходів для досягнення цілей сталого розвитку є диференційованою залежно від галузевої специфіки підприємств, що зумовлює необхідність застосування індивідуалізованих підходів до їх реалізації. Державна політика суспільного благополуччя має бути гнучкою та адаптивною, здатною оперативно реагувати на сучасні виклики та загрози. Лише за таких умов можливе забезпечення високого рівня суспільного благополуччя, за якого кожен громадянин має можливість жити гідно, реалізовувати власний потенціал і відчувати себе частиною справедливого та рівноправного суспільства.

Державна політика суспільного благополуччя повинна виконувати не лише функцію гаранта соціального захисту, а й виступати активним суб'єктом формування сприятливих умов для всебічного розвитку особистості та суспільства в цілому. На сучасному етапі соціально-економічних трансформацій вона має бути комплексною та адаптивною, з урахуванням актуальних викликів і загроз, зокрема в умовах військової агресії. Ключовими напрямками такої політики є підтримка Збройних Сил України та цивільного населення, стимулювання благодійної діяльності, інвестування в людський капітал, забезпечення соціальної справедливості.

Траєкторії соціально-економічного розвитку набувають нових форм у контексті сучасних трансформацій, що супроводжуються усвідомленням масштабів економічних втрат і необхідністю визначення ефективних регуляторних заходів. Соціально-економічні наслідки таких процесів проявляються із певним часовим лагом, що зумовлено, зокрема, нерівномірністю їх впливу на різні галузі економіки. Водночас у періоди соціально-економічного зростання спостерігається тенденція до витіснення реальної економічної активності фінансовим сектором, що потребує належного державного регулювання з метою забезпечення збалансованого розвитку економіки.

Управлінські принципи формування та реалізації державної соціально-економічної політики в умовах військової агресії російської федерації передбачають практичне забезпечення суспільного благополуччя, реалізацію комплексу заходів, спрямованих на соціально-економічне зростання, а також системну матеріальну підтримку внутрішньо переміщених осіб за умови ефективної діяльності органів публічної влади щодо надання якісних публічних послуг. Фінансова поведінка домогосподарств охоплює такі основні напрями, як отримання доходів, інвестування, заощадження, прийняття фінансових зобов'язань і страхування. На її формування впливає сукупність чинників, які визначають характер задоволення фінансових потреб, рівень їх ефективності та спектр використовуваних фінансових послуг. Важливими серед них є рівень добробуту домогосподарства, а також фінансова грамотність його членів, насамперед осіб, відповідальних за прийняття управлінських фінансових рішень.

У сфері зайнятості спостерігається вплив сучасних тенденцій, зокрема трансформації бізнес-моделей підприємств, підвищення мобільності робочої сили, розвитку високотехнологічних робочих місць, посилення поляризації доходів і соціальної нерівності, зростання неформальної зайнятості, а також поширення нових форм трудової діяльності. У зв'язку з цим особливої актуальності набувають напрями державної політики, спрямовані на підвищення якості освіти, забезпечення ефективного функціонування ринку праці, створення рівних можливостей для працевлаштування, узгодження політики зайнятості з іншими сферами державного управління, розширення свободи вибору форм зайнятості, підвищення якості життя та удосконалення системи оцінювання результативності державної політики суспільного благополуччя.

Виникнення суспільних загроз посилює відцентрові тенденції у розвитку територій, реалізація яких в сучасних умовах набуває переважно інституційного характеру. Суспільні трансформації актуалізують значення концепцій, орієнтованих на реалізацію широкого спектра соціальних програм, що охоплюють різні верстви населення та забезпечують підтримання гідного рівня життя за різних соціально-економічних умов. Водночас це потребує застосування екстраординарних заходів державної соціально-економічної політики в умовах повномасштабної військової агресії проти України.

В умовах політичної невизначеності стандарти добробуту виступають ефективним інструментом забезпечення суспільної стабільності та соціально-економічного розвитку. Вони сприяють підвищенню конкурентоспроможності

держави на міжнародному рівні, оскільки інвестори, бізнес і населення орієнтуються на країни з високими стандартами життя та добробуту. Імплементція стандартів добробуту в Україні є важливим кроком до формування сучасної, інноваційної та соціально орієнтованої економіки, здатної забезпечити гідний рівень життя громадян.

У третьому розділі **«Зарубіжний досвід соціально-економічної політики в контексті впливу глобалізаційних факторів на гуманітарну безпеку держави»** проаналізовано світовий досвід формування та реалізації соціально-економічної політики в умовах глобалізаційних викликів і суспільних загроз, досліджено зарубіжний досвід державної міграційної політики та трансформації туристичної сфери з урахуванням безпекових чинників, а також обґрунтовано напрями реформування управлінських підходів у політиці продовольчої безпеки з метою забезпечення соціально-економічної стабільності країн ЄС.

Обґрунтовано, що соціально-економічні проблеми зумовлені не лише внутрішньою диференціацією суспільств, а й значними диспропорціями між країнами. Посилення розриву між високорозвиненими державами, де спостерігається зростання рівня життя, і менш розвиненими країнами, що стикаються з високим рівнем безробіття, перенаселенням, проблемами житлового забезпечення та охорони здоров'я формує складні соціально-економічні виклики глобального характеру. Встановлено, що соціально-економічна міграція стала поширеним явищем сучасності та виступає джерелом нових політичних викликів. З одного боку, вона сприяє розвитку полікультурності, а з іншого – може загострювати міжетнічні суперечності та соціальні конфлікти.

Виклики соціально-економічного характеру мають системний і комплексний вплив, оскільки безпосередньо стосуються якості життя населення та здатності суспільства до сталого розвитку. Це, своєю чергою, зумовлює необхідність удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності органів державної влади. Сучасна світова спільнота характеризується демографічними дисбалансами, зокрема перенаселенням у країнах, що розвиваються, та старінням населення у високорозвинених державах, насамперед у країнах Європи. Нерівномірний розподіл населення супроводжується нерівномірністю доступу до ресурсів, що зумовлює посилення соціальної диференціації, бідності та виникнення нових соціальних ризиків.

Процеси перенаселення та міграції населення можуть призводити до внутрішніх і міждержавних конфліктів, зростання сепаратистських і автономістських рухів, а також супроводжуватися порушеннями прав людини, дискримінацією та соціально-економічною нестабільністю. Водночас, у високорозвинених країнах актуалізується проблема зниження рівня народжуваності, що спричиняє старіння населення та створює додаткове навантаження на соціальні системи. Доведено, що державні соціальні програми, спрямовані на стимулювання народжуваності, не завжди забезпечують очікувані результати, а у менш розвинених країнах спостерігається протилежна тенденція.

Одним із проявів суперечностей глобалізації є поєднання політики

лібералізації руху товарів, послуг і капіталу з обмеженнями щодо переміщення робочої сили. Міграційна політика багатьох розвинених країн характеризується недостатньою гнучкістю та наявністю значних обмежень, що формує підґрунтя для виникнення соціальної напруженості. Застосування подвійних стандартів у міграційній політиці може спричиняти зростання соціального невдоволення, конфліктів і міжкультурних протиріч, а також посилювати розрив між поколіннями у старіючих суспільствах і серед мігрантів, що призводить до ускладнення соціокультурної інтеграції.

Важливо враховувати, що успіх соціально-економічних перетворень значною мірою залежить від здатності суспільства адаптуватися до нових умов, ефективно реагувати на виклики та реалізовувати наявні можливості. При цьому необхідно забезпечувати врахування інтересів і потреб різних соціальних груп, дотримання принципів соціальної справедливості, а також ефективну взаємодію між державним, приватним і громадським секторами. У результаті соціально-економічні трансформації можуть сприяти підвищенню ефективності виробництва, розвитку інновацій, зменшенню рівня бідності та соціальної нерівності, покращенню якості життя населення і створенню передумов для сталого розвитку.

Водночас, досягнення цих цілей потребує активної та скоординованої діяльності органів державної влади, бізнесу, громадських організацій і громадян, лише узгоджена взаємодія всіх суб'єктів забезпечує результативність і стійкість соціально-економічних перетворень. Трансформаційні процеси у соціально-економічній сфері створюють передумови для інтенсивного та інноваційного розвитку держави з урахуванням внутрішніх потреб суспільства. У процесі реформування економічної системи базові соціальні потреби мають залишатися ключовим орієнтиром і відповідати стратегічним інтересам держави та суспільства. Критерії економічного розвитку формуються та оцінюються як на рівні суспільства в цілому, так і на рівні окремих індивідів, що визначає умови забезпечення стійкості розвитку та підвищення рівня життя населення.

Трансформація соціально-економічного розвитку європейських держав у контексті війни в Україні відображає складні виклики, з якими стикаються ці країни в сучасних умовах. Проблеми суспільно-політичних трансформацій, зокрема зростання соціальної нерівності, економічна нестабільність і посилення політичної напруженості, загострюються під впливом війни в Україні та її наслідків для європейського простору. Одним із ключових викликів є підвищення рівня готовності соціально-економічних систем до реагування на зовнішні загрози та забезпечення їх стійкості в умовах кризових явищ (рис. 2).

Глобальна соціально-економічна криза є потужним дестабілізуючим чинником, що проявляється з різною інтенсивністю у різних країнах. Водночас наявні економічні та соціальні нерівності виступають ключовою причиною відмінностей у спроможності систем публічного управління ефективно протидіяти кризовим явищам. Вплив суспільних трансформацій зумовлює виникнення соціально-економічних диспропорцій у багатьох суспільствах, що обумовлює необхідність посилення матеріально-фінансової підтримки

вразливих соціальних груп з боку органів публічної влади.

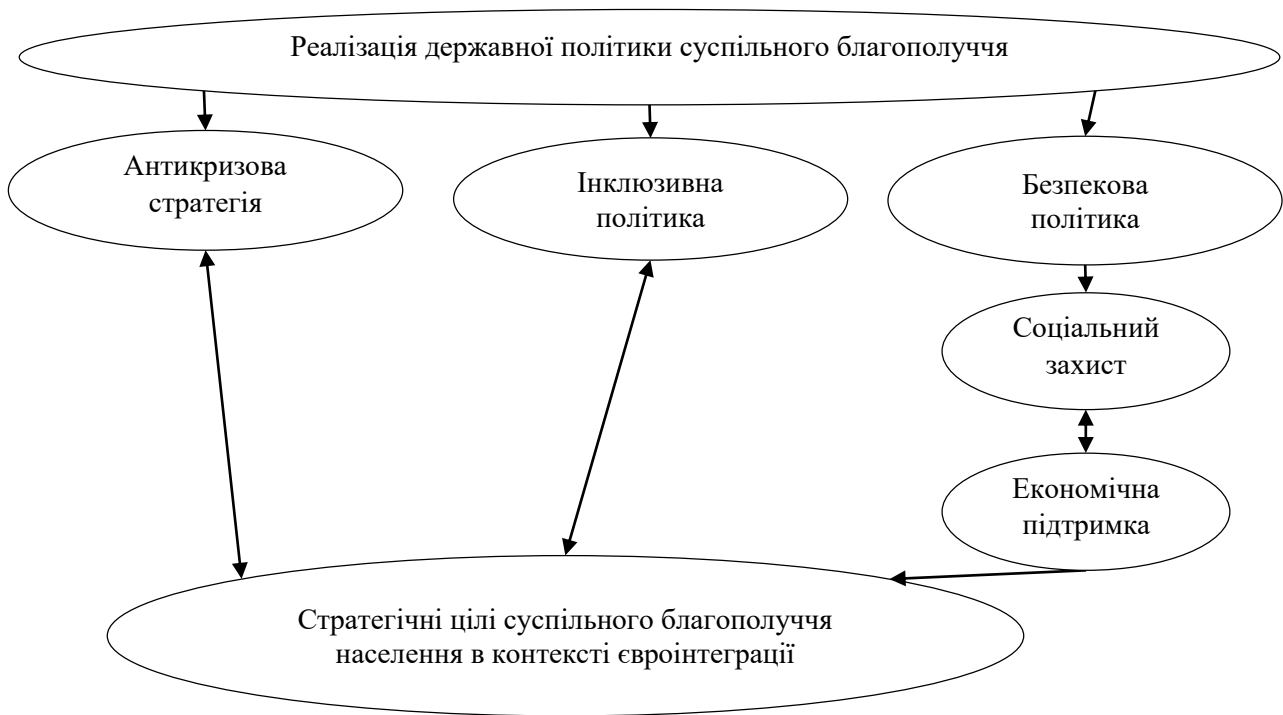

Рис. 2. Управлінські принципи реалізації державної політики суспільного благополуччя в зарубіжних країнах

Під впливом сучасних глобалізаційних процесів відбувається трансформація моделі капіталу, зокрема спостерігається зниження рівня конкуренції внаслідок стрімкого розвитку цифрових платформ. Водночас світова фінансова система переживає новий етап розвитку, що супроводжується переосмисленням ключових тенденцій її функціонування в умовах нових викликів. Однією з актуальних проблем є необхідність проведення податкової реформи, на чому наголошують представники бізнесу.

В умовах економічної рецесії, невизначеності та зростання ризиків важливого значення набуває забезпечення гнучкості бюджетної політики, зокрема можливості своєчасного внесення змін до державного бюджету протягом бюджетного періоду. Удосконалення підходів до балансування бюджету дозволить підвищити стійкість державної фінансової системи, забезпечити ефективне реагування на економічні коливання, акумулювати фінансові ресурси у періоди економічного зростання та використовувати їх у фазах економічного спаду.

Зазначене вимагає не лише ефективного державного управління та стабільного лідерства, але й спроможності забезпечити соціальну справедливість і захист прав громадян в умовах військового конфлікту. Загалом подолання цих викликів потребує консолідованих зусиль і співпраці як на національному, так і на міжнародному рівнях з метою забезпечення миру, стабільності та сталого розвитку для держав і їхніх громадян. У перспективі доцільним є розширення наукового дискурсу шляхом розгляду зазначених процесів у контексті

трансформації міжнародного суспільно-політичного порядку, що може сприяти формуванню нової моделі розвитку, орієнтованої на принципи справедливості, безпеки та взаємної поваги.

Суспільні трансформації мають довгостроковий вплив не лише на організацію праці та відпочинку, а й на соціальні комунікації. Зокрема, дистанційні та гібридні формати роботи набувають сталого характеру, трансформуючи традиційні моделі зайнятості, зменшуючи попит на комерційну нерухомість і змінюючи структуру ринку праці. Водночас зростає значення цифрових комунікацій та нових форм соціальної взаємодії у професійному середовищі. За відсутності консолідованої підтримки з боку міжнародної спільноти, зокрема європейських інституцій, існує ризик втрати досягнень попередніх років у сфері соціально-економічного розвитку.

В сучасних умовах особливого значення набуває мобілізація комплексу інструментів державної політики, спрямованих на подолання глобальної соціально-економічної нерівності та забезпечення ефективної інтеграції країн у світову економіку. Розширення охоплення та результативності державної політики є ключовим чинником формування її суспільної підтримки. Ефективне державне управління, орієнтоване на пошук багатосторонніх рішень, забезпечує узгодження національних інтересів із глобальними пріоритетами розвитку, що сприяє виробленню адекватних відповідей на сучасні виклики з урахуванням принципів глобального блага.

У четвертому розділі **«Реалізація державної політики суспільного благополуччя внаслідок епідеміологічних впливів на сучасному етапі в Україні»** визначено особливості реалізації державної політики суспільного благополуччя в умовах соціально-економічних загроз, зумовлених епідеміологічними чинниками; запропоновано управлінську стратегію забезпечення суспільного благополуччя у період подолання соціально-економічних наслідків пандемічних впливів; обґрунтовано напрями реалізації державної соціально-економічної політики в умовах карантинних обмежень на етапі епідеміологічних загроз в Україні.

Сутність соціально-економічного зростання охоплює забезпечення безпеки державної фінансової системи, енергетичної, продовольчої, соціальної та сировинної сфер, а також формування достатніх державних резервів. Обсяг і структура потреб бізнесу визначаються як зовнішніми чинниками, зокрема діяльністю органів державної влади та темпами соціально-економічного розвитку, так і внутрішніми факторами, що залежать від фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання.

Ускладнений доступ до послуг охорони здоров'я та значна частка неформальної зайнятості зумовлюють необхідність посилення державної підтримки доходів населення, поряд із забезпеченням доступності медичних послуг. Для працівників, які продовжують трудову діяльність, особливого значення набуває реалізація заходів, спрямованих на забезпечення безпечних умов праці, зокрема використання засобів індивідуального захисту та дотримання санітарно-епідеміологічних вимог.

Застосування податкових стимулів може сприяти підтримці суб'єктів неформального сектору економіки, які, незважаючи на обмежену участь у системі оподаткування, здійснюють платежі за комунальні послуги, ринкові збори та інші фінансові операції. З метою зниження соціально-економічних ризиків органи державної влади реалізують заходи фінансової підтримки, зокрема впроваджують стабілізаційні пакети, розширюють обсяги державного кредитування, залучають ресурси міжнародних донорських організацій та ініціюють створення спеціальних фондів фінансової допомоги.

Запропоновані заходи є ефективними та сприятимуть підвищенню рівня суспільного благополуччя населення, а також переходу держави до фази економічного зростання та подальшого соціально-економічного розвитку. Своєчасно підготовлені та реалізовані управлінські рішення дають змогу мінімізувати негативні наслідки глобальних соціально-економічних криз і знизити втрати в економічній та соціальній сферах в умовах епідеміологічних викликів. Створення нових робочих місць потребує формування сприятливого бізнес-середовища та підтримки ключових галузей економіки. Водночас важливим є забезпечення гнучкості бюджетної політики, зокрема шляхом оптимізації структури державних видатків, передбачаючи перерозподіл ресурсів на користь пріоритетних напрямів розвитку.

На основі аналізу механізмів державного управління щодо подолання наслідків соціально-економічної кризи в умовах епідеміологічних викликів сформульовано практичні рекомендації. Зокрема, доцільним є стимулювання розвитку вітчизняного виробництва та зниження залежності від імпорту, підвищення продуктивності праці, створення нових робочих місць і розширення зайнятості населення. Реалізація зазначених заходів сприятиме збільшенню податкових надходжень до бюджету, активізації споживчого попиту та стимулюванню економічного зростання.

В умовах нестабільності доходів у період суспільних трансформацій важливого значення набуває сучасна оцядно-кредитна політика як елемент гіпотези життєвого циклу. Удосконалення концептуальних засад державної соціально-економічної політики потребує їх адаптації до умов функціонування економіки, рівня безпеки та особливостей соціально-економічного середовища, зокрема в умовах військової агресії проти України. Водночас значна кількість чинників, що визначають пріоритетні напрями розвитку, зумовлює підвищену гнучкість бюджетної політики, однак її стратегічні орієнтири та базові принципи мають залишатися стабільними.

Горизонтальні дисбаланси посилюються внаслідок нерівномірності соціально-економічного розвитку різних галузей економіки та територій. Це зумовлено відмінностями у фінансовому потенціалі регіонів, якості реалізації владних повноважень та рівні бюджетної забезпеченості адміністративно-територіальних одиниць. Реалізовані антикризові заходи включають надання ліквідності, стимулювання збереження робочих місць, а також підтримку окремих галузей економіки (рис. 3). Такі заходи поєднують підтримку соціально вразливих груп населення у забезпеченні базових потреб із удосконаленням

трудового законодавства з метою захисту прав працівників.

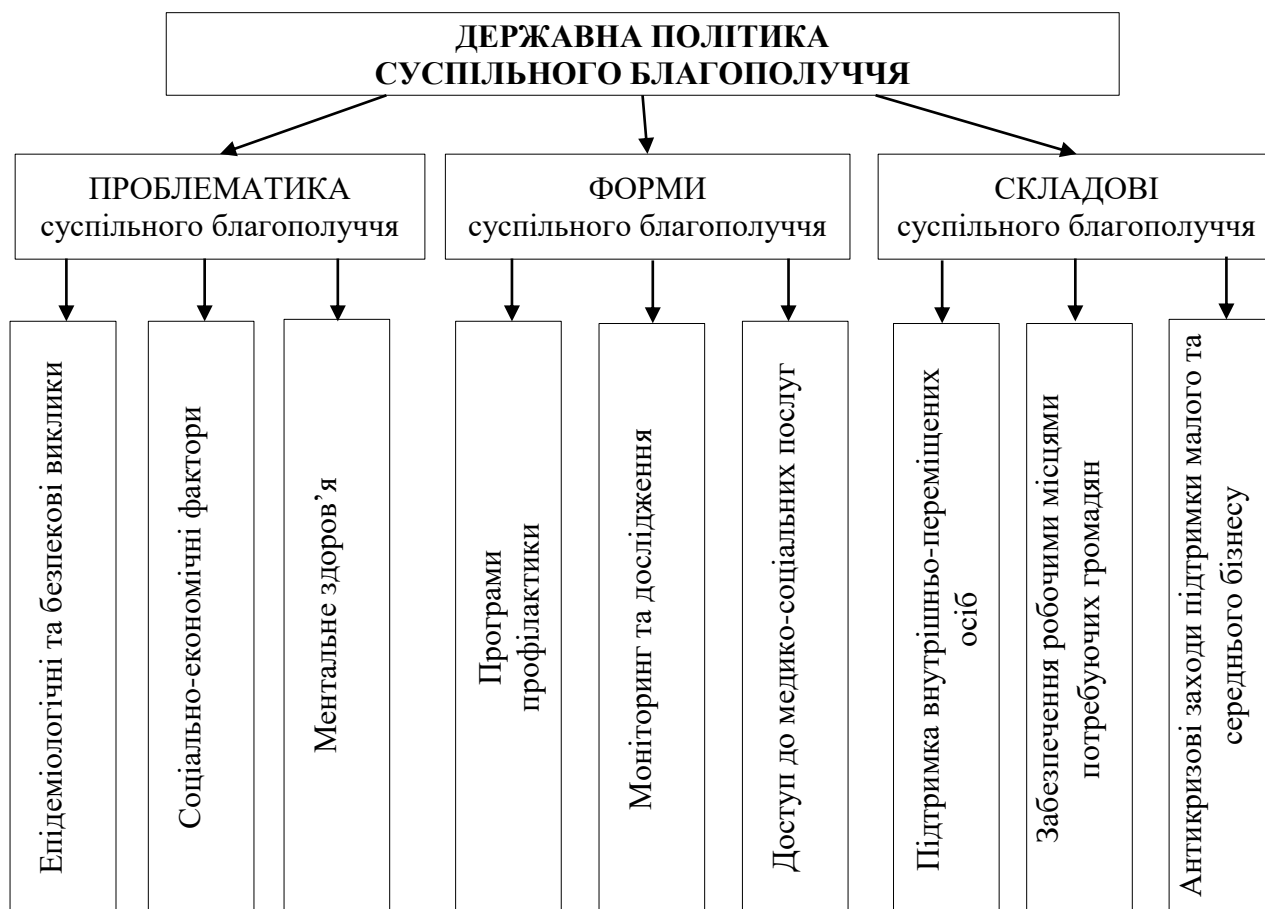

Рис. 3. Основні вектори формування та реалізації державної політики забезпечення суспільного благополуччя

Позиціонування держави протидіяти зовнішнім шокам обмежується низьким рівнем соціальних виплат і внутрішніх заощаджень населення. Водночас епідеміологічні виклики розглядаються як форс-мажорні обставини у межах правового регулювання договірних відносин. Запровадження заходів соціального дистанціювання, самоізоляції та обмеження мобільності населення зумовило скорочення зайнятості у багатьох галузях економіки та призвело до втрати значної кількості робочих місць. Тривалі епідеміологічні виклики сприяють поглибленню економічної кризи та зростанню кількості осіб, які потребують державної підтримки. Служби соціального захисту населення в умовах епідеміологічних обмежень продовжували виконувати свої функції, обмежуючи при цьому безпосередні контакти з отримувачами послуг.

Зазначена діяльність спрямована на протидію негативним наслідкам епідеміологічних викликів, забезпечення безпеки в середовищі проживання громадян та підтримку осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах. Соціальна допомога виступає важливим інститутом, що забезпечує надання прямої та опосередкованої підтримки громадянам і сім'ям у подоланні кризових ситуацій, які без відповідної допомоги можуть становити загрозу для їх

життєдіяльності. Вона є складовою системи соціального забезпечення та реалізується через комплекс програм підтримки на місцевому рівні. Основним її завданням є не лише сприяння соціальній адаптації та самостійності отримувачів допомоги, але й формування соціального середовища для їх функціонування.

Трансформація сфери послуг у постпандемічний період сприяє подальшій лібералізації трудових відносин, якщо раніше цей процес супроводжувався соціальним спротивом, то в сучасних умовах він набуває прискореного характеру. У зв'язку з цим особливого значення набуває адаптація суспільства до нових економічних реалій та епідеміологічних викликів. Глобальні трансформаційні процеси, зумовлені цифровізацією та зміною світового порядку, формують нові можливості для держав. Зростання ролі людського капіталу та знань відкриває перспективи для посилення конкурентоспроможності країн і зміцнення їх позицій у світовій економіці.

Державна політика суспільного благополуччя повинна виконувати не лише функцію соціального захисту, а й виступати активним чинником формування сприятливих умов для всебічного розвитку особистості та суспільства. Посилення впливу епідеміологічних та інших глобальних ризиків зумовлює необхідність реалізації додаткових антикризових заходів, спрямованих на підвищення стійкості бізнесу, мінімізацію негативного впливу кризових явищ на соціально-економічні процеси та забезпечення стабільного розвитку економіки. Запропоновано використання проблемно-орієнтованих фінансових інструментів, зокрема спеціальних кредитних програм із наданням державних гарантій, що дозволяє забезпечити фінансування заходів з протидії епідеміологічним викликам, підтримки бізнесу та населення.

У п'ятому розділі **«Удосконалення державної політики суспільного благополуччя у період соціально-економічних трансформацій в Україні»** з'ясовано ефективність реалізації політики інклюзивності у забезпеченні суспільного благополуччя в умовах соціально-економічних впливів; обґрунтовано механізми реалізації державної політики суспільного благополуччя в умовах повномасштабної військової агресії РФ та глобальних загроз; запропоновано напрями удосконалення сучасної державної соціально-економічної політики як інструменту досягнення стратегічних цілей розвитку.

Рівень суспільного благополуччя є не лише інструментом підвищення якості життя населення, а й важливим елементом державної політики, спрямованої на досягнення сталого соціально-економічного розвитку в умовах сучасних трансформацій. Зазначене виступає викликом і можливістю для України стати прикладом у впровадженні прогресивних підходів до управління соціально-економічними процесами. Впровадження стандартів добробуту дозволяє сформуванню єдиної платформи для об'єктивного вимірювання та оцінювання рівня життя населення, що є необхідною передумовою розроблення ефективної державної політики.

Сучасні стандарти мають враховувати як матеріальні, так і нематеріальні складові благополуччя, зокрема доступ до якісної освіти, охорони здоров'я, безпеки, екологічного середовища та можливостей для самореалізації

особистості. На сучасному етапі реалізації державної політики суспільного благополуччя в період соціально-економічних трансформацій запропоновано функціонування комплексу наступних управлінських механізмів: нормативно-правові, економіко-фінансові, організаційні, соціально-політичні, мотиваційні, інформаційні, освітньо-культурні та комунікативні (рис. 4).

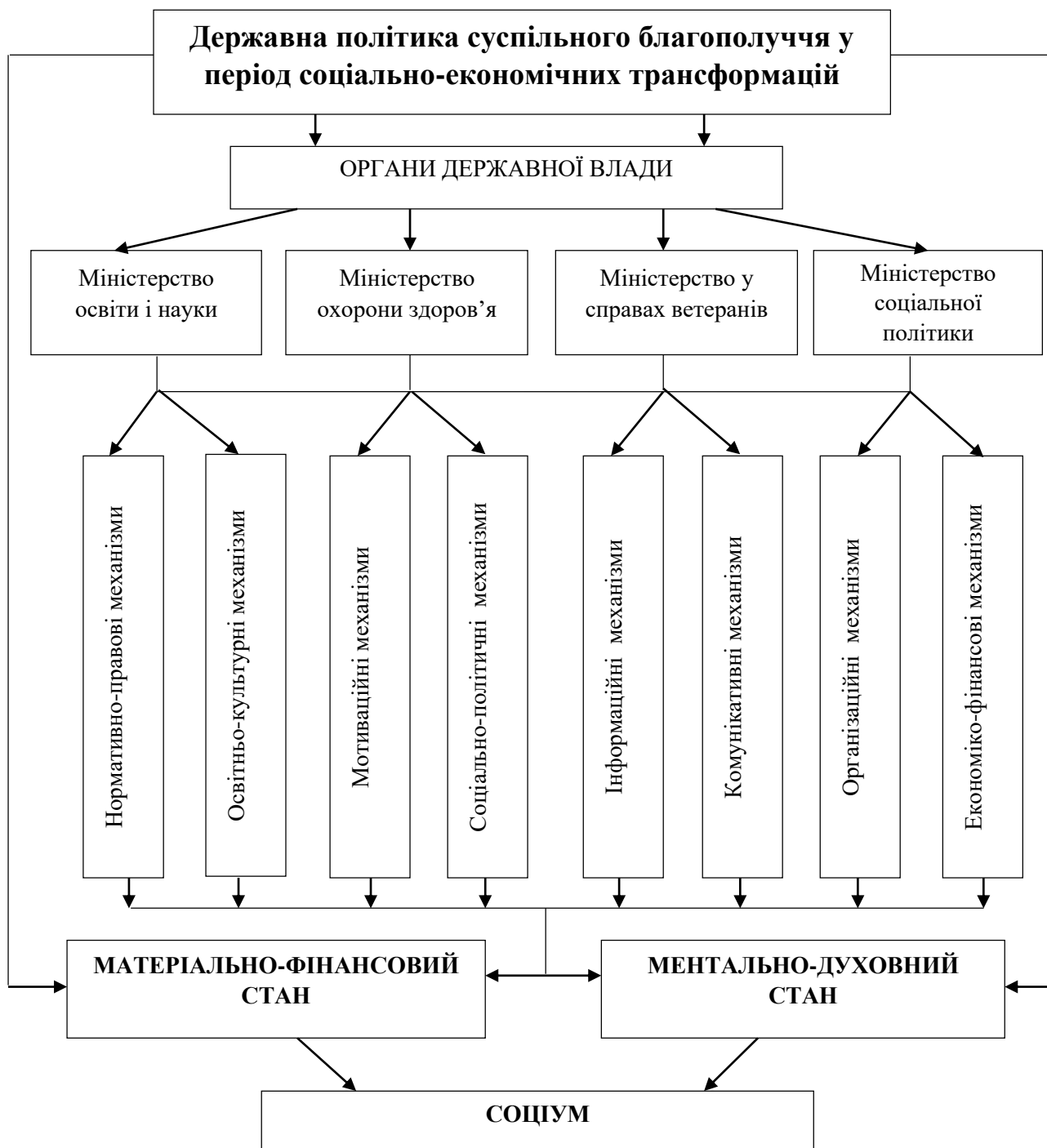

Рис. 4. Реалізація комплексу механізмів державної політики суспільного благополуччя у період соціально-економічних трансформацій в Україні.

Нормативно-правові механізми регламентують формування нормативно-правової бази, що передбачає реалізацію ефективної державної політики; підвищення ефективності функціонування органів державної влади; удосконалення процедур державного контролю за виконанням нормативно-правових актів; забезпечення єдиного стандарту надання необхідних послуг з дотримання рівня суспільного благополуччя в Україні.

Економіко-фінансові механізми регламентують системне вирівнювання дисбалансу соціально-економічної нерівності; зосередження матеріальних і фінансових ресурсів на необхідних напрямках; проведення системного моніторингу соціально-економічного та суспільно-громадянського розвитку; соціально обґрунтований розподіл видатків з бюджету.

Організаційні механізми регламентують розробку та здійснення партнерських проєктів державної політики суспільного благополуччя; підвищення ефективності функціонування інститутів державної влади в політиці суспільного благополуччя; забезпечення виконання програм і проєктів соціально-економічного розвитку в Україні.

Соціально-політичні механізми регламентують збільшення соціально-політичних гарантій у суспільній та громадській сферах впливу; розширення можливості процедур демократичної участі громадян у проведенні суспільно-комунікативних заходів; застосування соціальних технологій громадського контролю за діяльністю державних адміністрацій; дотримання соціальних гарантій для самореалізації особистості на даний час в умовах інтеграції до ЄС.

Мотиваційні механізми регламентують сприяння виникнення обставин підвищення фізичної та громадянської активності в умовах глобалізації; готовність громадян до формування суспільних цінностей через трансформацію сучасних управлінських підходів; підвищення ступеня досягнення ефективного результату зростання матеріального та фінансового рівня.

Інформаційні механізми регламентують системний характер інформаційного наповнення механізмів реалізації державної політики; удосконалення управлінських підходів у суспільно-владній взаємодії в частині інформування соціуму щодо можливості самореалізації; гарантування свободи слова і думки, вільного доступу особистості до інформації.

Освітньо-культурні механізми регламентують зростання культурного рівня на сучасному етапі розвитку громадянського суспільства; забезпечення якісної та доступної освіти, всебічного розвитку культури, духовності в Україні; визначення стратегічних завдань і пріоритетних напрямів державної гуманітарної політики на сучасному етапі.

Комунікативні механізми регламентують налагодження узгодженості принципів державної політики та суспільної комунікації; створення самоврядних рад соціального партнерства при місцевих органах державної влади; реалізація сучасних моделей комунікативного характеру з формування сучасної концепції державної політики суспільного благополуччя на сучасному етапі соціально-економічного розвитку.

У роботі обґрунтовано концепцію державної політики суспільного благополуччя в умовах повномасштабної війни, що передбачають формування сучасної організаційно-інституційної бази у період трансформацій. Зазначена концепція повинна характеризуватися системністю та результативністю заходів, спрямованих на підвищення рівня життя населення, а також ефективністю реалізації національних соціальних і гуманітарних програм у контексті зміцнення економічної безпеки.

У результаті її реалізації були визначені стратегічні пріоритети переформатування комплексу управлінських механізмів у нормативно-організаційні, соціально-економічні, інформаційно-мотиваційні та освітньо-комунікативні управлінські блоки для комплексного вирішення поставлених завдань. Концепція виходить із класичного розуміння суспільно-владної взаємодії органів державної влади на місцевому рівні, територіальних громад у системі місцевого самоврядування та неурядових інституцій соціально-економічного і гуманітарного спрямування.

Нормативно-організаційний управлінський блок уособлює імплементацію науково-теоретичних підходів до формування організаційної та нормативно-правової бази і принципів реалізації державної політики суспільного благополуччя, які характеризуються поєднанням сучасних інноваційних уявлень про матеріальний та фінансовий добробут з удосконаленими механізмами реалізації заходів соціально-економічного розвитку на етапі правового режиму воєнного стану в Україні.

Соціально-економічний управлінський блок уособлює реалізацію державної політики суспільного благополуччя як інституційної основи формування ціннісних засад життєдіяльності відповідно до стандартів і норм функціонування країн-членів ЄС із врахуванням військовою агресією РФ проти України та тривалим функціонуванням правового режиму воєнного стану, що впливає на формування цінностей соціальної солідарності та справедливості на етапі соціально-економічних трансформацій.

Інформаційно-мотиваційний управлінський блок уособлює реалізацію державної політики суспільного благополуччя із застосуванням інтегративного підходу у сфері державної соціально-економічної та гуманітарної політики, що ґрунтуються на визначенні ключових сучасних тенденцій, зокрема посиленні ролі громадянського суспільства та окресленні ціннісного базису соціально-економічного розвитку за умов ефективної діяльності органів державної влади та інших публічних інституцій в Україні.

Освітньо-комунікативний управлінський блок уособлює удосконалення базису формування механізмів взаємодії органів державної влади на місцевому рівні, територіальних громад у системі місцевого самоврядування та неурядових інституцій соціально-економічного і освітньо-гуманітарного спрямування, що реалізується на основі застосування креативних форм діалогової взаємодії та соціального партнерства з метою підвищення рівня суспільного благополуччя.

Негативний вплив соціально-економічних трансформацій потребує збалансування механізмами реалізації державної політики суспільного

благополуччя, яка виступає одним із ключових інструментів забезпечення національної безпеки України. В умовах сучасних ризиків і невизначеності, особливо у період військової агресії РФ, забезпечення соціально-економічного зростання є фундаментальною передумовою післявоєнної відбудови держави та підвищення її стійкості до зовнішніх і внутрішніх викликів.

Ефективна державна політика у сферах економіки, соціального забезпечення та громадського здоров'я є визначальним чинником забезпечення високого рівня суспільного благополуччя. В Україні важливо продовжувати системні реформи, спрямовані на покращення економічних умов, розвиток інфраструктури та забезпечення доступу до якісної освіти і медичних послуг. У зв'язку з цим особливого значення набуває врахування суб'єктивних чинників при оцінюванні рівня суспільного благополуччя населення.

В умовах динамічних суспільних змін актуалізуються нові наукові підходи до дослідження благополуччя, зокрема вивчення впливу сучасного туризму, соціальних ініціатив та культурних трансформацій на якість життя населення. Сучасне суспільство, орієнтоване на підвищення рівня комфорту та якості життя, потребує формування нових підходів до забезпечення благополуччя, які враховують як економічні, так і соціокультурні детермінанти.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі вирішено актуальну наукову проблему, що полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад формування державної політики суспільного благополуччя у контексті стратегії ефективного соціально-економічного розвитку з реалізацією комплексу управлінських механізмів, спрямованих на забезпечення соцігуманітарної стабілізації суспільства в трансформаційний період. Отримані в процесі дослідження результати дали змогу сформулювати такі висновки та пропозиції:

1. Проаналізовано науково-теоретичну сутність феномену суспільного благополуччя в соціумі як об'єкту державного впливу. Суспільне благополуччя є комплексною соціально-економічною та гуманітарною категорією, що відображає рівень матеріального забезпечення, соціальний статус, ступінь соціальної адаптації та характер міжособистісних відносин, а також відповідність як універсальним моральним нормам, так і специфічним умовам розвитку суспільства. Питання соціального захисту населення та забезпечення належних матеріальних умов життя громадян належать до ключових повноважень органів державної влади, особливо в умовах посилення трансформаційних викликів і недостатньої врегульованості ринкових процесів. Впровадження сучасних управлінських стратегій забезпечує підвищення рівня суспільного благополуччя за умов обмеженості ресурсів, в умовах тривалих трансформацій виникає дисбаланс у діяльності органів публічної влади, що супроводжується зниженням якості життя населення та зростанням соціальної напруженості. Державна політика суспільного благополуччя виступає ключовим чинником соціально-економічного розвитку та має важливе значення для функціонування кожної країни, а її основні принципи, як соціально ефективні,

комплексні та стійкі, сприяють забезпеченню активного довголіття населення. У цьому контексті органи державної влади покликані створювати належні умови для підвищення рівня благополуччя населення, що зумовлює необхідність постановки нових завдань на сучасному етапі соціально-економічного розвитку. Сучасні суспільні трансформації супроводжуються складною системою взаємозв'язків із динамікою соціально-економічного розвитку, що потребує комплексного врахування при формуванні та реалізації державної політики.

2. Визначено особливості трансформації соціальних векторів державної політики суспільного благополуччя у період війни з рф. Запорукою ефективної трансформації соціально-гуманітарних векторів державної політики суспільного благополуччя у період війни з рф є наявність дієвих управлінських механізмів, достовірного аналітичного забезпечення, сучасних цифрових рішень та ефективних каналів комунікації. Важливим аспектом реалізації зазначених трансформацій є врахування соціальних і поведінкових особливостей громадян, оскільки ефективне управління адаптаційними процесами можливе лише за умови активної участі суспільства та його готовності підтримувати відповідні заходи державної політики у період військових дій. Сьогодні існує необхідність удосконалення організаційно-інституційного забезпечення державної соціально-економічної політики, особливо під час трансформації соціальних векторів державної політики суспільного благополуччя у період війни з рф. Діяльність органів публічної влади в сучасних умовах потребує подальшого вдосконалення, оскільки низка стратегічно важливих заходів щодо формування та реалізації політики соціально-економічного зростання залишається недостатньо розробленою. Необхідна трансформація системи державного управління у зазначеній сфері, зокрема розширення функціональних можливостей суспільно-владної взаємодії як передумови підвищення ефективності соціально-економічної політики в умовах війни з рф та удосконалення процедури підтримки соціально вразливих груп населення в умовах зростання соціально-економічних ризиків, зумовлених суспільними трансформаціями.

3. Виокремлено соціально-економічну проблематику суспільного благополуччя у період правового режиму воєнного стану. Військова агресія російської федерації стала потужним дестабілізуючим чинником, який істотно порушив сформовані довгострокові тенденції розвитку суспільного благополуччя, спричинив появу нових форм соціально-економічної нерівності та зумовив трансформацію державної соціогуманітарної політики. Проблема підвищення якості життя населення ускладнюється значною диференціацією соціально-економічного розвитку регіонів, що посилюється впливом військових дій і негативно позначається на доступності базових соціальних благ і послуг. Сукупність чинників соціально-економічного розвитку формує комплексну оцінку рівня суспільного благополуччя в державі, що потребує системного врахування у процесі прийняття управлінських рішень у період правового режиму воєнного стану. Існує доцільність розширення фінансової бази соціальної політики не лише за рахунок бюджетних ресурсів, а й шляхом активного залучення фінансових можливостей партнерів, у тому числі

національного та міжнародного рівнів, що сприятиме підвищенню результативності державної політики суспільного благополуччя. Трансформація державної політики суспільного благополуччя актуалізувала необхідність посилення соціального захисту в умовах військових дій. Сучасні підходи до формування державної політики суспільного благополуччя у період правового режиму воєнного стану передбачають розвиток і зміцнення системи забезпечення доступності якісних медико-соціальних послуг відповідно до потреб населення та орієнтацію реагування на соціально-економічні ризики.

4. Розкрито сутність соціальної адаптації громадян внаслідок функціонування правового режиму воєнного стану в Україні. Актуалізація проблеми соціальної адаптації зумовлена сучасними чинниками, зокрема науково-технічним прогресом та інформатизацією суспільства, які спричиняють інтенсивні та системні зміни у всіх сферах життєдіяльності. В цих умовах одним із ключових завдань державної політики суспільного благополуччя є створення оптимальних умов для реалізації потенціалу громадян упродовж усього життя, а також забезпечення належних стандартів якості життя. Особливого значення сьогодні набуває соціальна адаптація громадян, оскільки негативні ефекти економічної дестабілізації, зокрема зниження доходів населення та скорочення попиту, проявляються в короткостроковій перспективі. Після стабілізації соціально-економічної ситуації ключового значення набуває впровадження комплексних заходів, спрямованих на підвищення продуктивності національної економіки та реалізацію структурних реформ, орієнтованих на довгострокове соціально-економічне зростання. Соціально-економічна криза характеризується нерівномірністю соціальної адаптації громадян, а існуючі економічні диспропорції визначають різну спроможність протидіяти кризовим явищам. Ефективність реалізації державної політики суспільного благополуччя значною мірою залежить від урахування інституційно-організаційних особливостей системи державного управління та рівня соціально-економічного розвитку. Органи державної влади повинні активно впливати на рівень суспільного благополуччя шляхом реалізації комплексних стратегій, спрямованих на підтримку соціальної адаптації населення.

5. З'ясовано можливість імплементації кращих практик зарубіжного досвіду політики суспільного благополуччя на сучасному етапі. На сучасному етапі у міжнародній практиці формується тенденція до розроблення уніфікованих підходів до державної політики суспільного благополуччя, які реалізуються через відповідні стратегії та програмні документи. Європейське регіональне бюро ВООЗ застосовує системний підхід до підтримки держав у впровадженні політики громадського здоров'я та суспільного благополуччя, що сприяє підвищенню її ефективності та узгодженості. Співпраця України з Європейським Союзом та іншими міжнародними організаціями і мережами формує інституційну основу для вдосконалення державної соціально-економічної політики та розширює можливості її реалізації. Досвід країн-членів ЄС свідчить про необхідність врахування потенційно непередбачуваних наслідків соціально-економічних процесів навіть у періоди підвищеної

фінансово-економічної нестабільності. Не викликає сумнівів доцільність урахування зарубіжного досвіду, який свідчить про необхідність підвищення готовності органів державної влади до реагування на глобальні виклики, оскільки соціально-економічні наслідки суспільних трансформацій є більш масштабними, ніж прогнозувалося. Імплементация зарубіжного досвіду державної політики суспільного благополуччя сприяє формуванню ефективних управлінських підходів у період соціально-економічних трансформацій. Сьогодні існує доцільність спрямування діяльності органів державної влади України у взаємодії з інституціями Європейського Союзу на вирішення актуальних соціальних і гуманітарних проблем, а також на вдосконалення механізмів надання соціальних гарантій відповідно до європейських стандартів.

6. Узагальнено соціально-економічні аспекти трансформації державної політики суспільного благополуччя в Україні. Сучасні концептуальні підходи до формування та реалізації державної політики соціально-економічного розвитку повинні базуватися на мобілізації управлінського потенціалу та ефективному застосуванні комплексу взаємопов'язаних управлінських механізмів. Удосконалення системи державного управління передбачає розширення функціональних можливостей суспільно-владної взаємодії як інструменту узгодження соціальних та економічних інтересів у суспільстві. Диверсифікація джерел фінансування соціальної та економічної політики, зокрема через залучення ресурсів приватних партнерів на національному та міжнародному рівнях, є важливою умовою підвищення її результативності. Суспільне благополуччя в сучасних умовах розглядається як фундаментальне право людини, ключова складова справедливого соціально-економічного та гуманітарного розвитку, а також важливий ресурс повсякденного життя відповідно до соціальних стандартів Європейського Союзу. Сучасні суспільні трансформації супроводжуються складними взаємозв'язками між соціальними змінами та динамікою економічного розвитку, що потребує системного врахування при формуванні державної політики. Сьогодні потребує удосконалення комплексне забезпечення державної соціально-економічної політики та комплексу управлінських механізмів у соціально-економічній сфері. В умовах трансформаційних впливів діяльність органів державної влади потребує подальшого вдосконалення, оскільки низка стратегічно важливих заходів у сфері формування та реалізації політики соціально-економічного зростання залишається актуальною науковою проблематикою.

7. Охарактеризовано спектр ціннісних засад суспільного благополуччя згідно з соціальними стандартами розвинутих країн. Суспільне благополуччя охоплює сукупність соціально орієнтованих моделей поведінки та умов життєдіяльності, які сприяють підвищенню якості життя населення, а також передбачає врахування рівня соціальної активності, адаптивності та відповідальності громадян. Ефективна державна політика суспільного благополуччя тісно пов'язана з реалізацією національних і глобальних цілей розвитку, соціально-гуманітарними реформами та виступає критерієм оцінки рівня соціально-економічного розвитку суспільства і національної безпеки.

Реалізація державної соціально-економічної політики у період трансформаційних викликів повинна ґрунтуватися на принципах системності, раціональності та ефективності, забезпечуючи результативне впровадження соціальних і гуманітарних програм. Ціннісні засади суспільного благополуччя згідно з соціальними стандартами розвинутих країн в інституційному вимірі характеризуються розширенням кола суб'єктів управління за рахунок активного залучення новітніх інститутів громадянського суспільства, зокрема соціальних мереж, інтернет-спільнот, міжнародних освітніх і наукових програм, а також грантових ініціатив. В умовах повномасштабної військової агресії проти України виникає об'єктивна необхідність перегляду концептуальних підходів до формування та реалізації державної політики суспільного благополуччя в умовах соціально-економічних трансформацій. Ефективна реалізація державної соціально-економічної та гуманітарної політики як інституційної основи державного управління у сфері суспільного благополуччя полягає у формуванні ціннісних засад сучасних параметрів життєдіяльності відповідно до стандартів і норм життєдіяльності країн-членів Європейського Союзу.

8. Запропоновано ефективний комплекс механізмів державної політики суспільного благополуччя в Україні зі змістовним наповненням. Реалізація комплексу взаємопов'язаних механізмів державної політики суспільного благополуччя в Україні сприяє підвищенню ефективності діяльності органів державної влади та результативності управлінських рішень. Отож, запропоновано комплекс механізмів реалізації державної політики суспільного благополуччя, а саме: нормативно-правові, економіко-фінансові, організаційні, соціально-політичні, мотиваційні, інформаційні, освітньо-культурні та комунікативні механізми, які характеризуються змістовною наповненістю та забезпечують формування партнерських взаємовідносин між органами державної влади, територіальними громадами та неурядовими інституціями соціально-економічного спрямування. Ефективність зазначених механізмів забезпечується розвитком системного державно-приватного партнерства між органами державної влади, суб'єктами господарювання та неурядовими організаціями. Реалізація комплексу управлінських механізмів сприяє підвищенню рівня соціально-економічного розвитку та зміцненню стійкості суспільства до сучасних викликів. Ефективність державної політики суспільного благополуччя залежить від удосконалення управлінських механізмів на рівні органів державної влади, а також підтримки волонтерських ініціатив, спрямованих на допомогу соціально вразливим групам населення. Досягнення стратегічних цілей державної політики можливе за умови узгодженості та цілісності дій органів державної влади, спрямованих на забезпечення соціально-економічного розвитку. Комплексне вирішення соціально-економічних завдань передбачає переорієнтацію управлінської діяльності на забезпечення сталого економічного зростання та підвищення рівня суспільного благополуччя.

9. Узагальнено управлінські підходи у реалізації державно-приватного партнерства з підвищення рівня суспільного благополуччя. Обґрунтовано, що в сьгоднішніх умовах актуалізується необхідність трансформації сучасних

моделей державно-приватного партнерства, які базуються на узгодженні стратегічних пріоритетів та спрямовані на забезпечення детермінантів суспільного благополуччя як ключових індикаторів ефективності державної політики. Органи державної влади повинні розширювати спектр соціальних послуг з урахуванням соціально-демографічних характеристик населення та його актуальних потреб. Доцільність посилення соціального наповнення національних програм, спрямованих на протидію сучасним викликам сприятиме вдосконаленню форм взаємодії у межах державно-приватного партнерства та потребує впровадження системного моніторингу їх реалізації. Ефективна реалізація комплексу управлінських механізмів дозволяє вирішувати актуальні проблеми державної політики у сфері підвищення рівня суспільного благополуччя громадян. Зростання довгострокових соціальних потреб, зумовлене військовою агресією проти України актуалізує необхідність подолання соціальної нерівності, забезпечення доступності якісних соціальних послуг та дотримання прав людини у процесі реалізації програм відновлення. Державна політика в умовах повномасштабної війни має бути орієнтована на забезпечення соціально-економічного зростання, підтримку внутрішньо переміщених осіб та підвищення якості медико-соціальних послуг за умови ефективного функціонування органів державної влади. Взаємодія органів державної влади на місцевому рівні, територіальних громад у системі місцевого самоврядування та неурядових інституцій соціально-економічного і гуманітарного спрямування реалізується на основі застосування креативних форм діалогової взаємодії та державно-приватного партнерства з метою підвищення рівня суспільного благополуччя населення.

10. Обґрунтовано концепцію державної політики суспільного благополуччя на сучасному етапі соціально-економічних трансформацій в Україні. Вплив соціально-економічних трансформацій потребує збалансування механізмами реалізації державної політики суспільного благополуччя, яка виступає одним із ключових інструментів забезпечення національної безпеки України. В умовах сучасних ризиків і невизначеності, особливо у період військової агресії РФ, забезпечення соціально-економічного зростання є фундаментальною передумовою післявоєнної відбудови держави та підвищення її стійкості до зовнішніх і внутрішніх викликів. Виявлені ключові проблеми формування і реалізації державної політики суспільного благополуччя в Україні в умовах соціально-економічних трансформацій дали змогу обґрунтувати оновлену концепцію суспільного благополуччя в умовах повномасштабної війни, що передбачають формування сучасної організаційно-інституційної бази у період трансформацій. Зазначена концепція повинна характеризуватися системністю та результативністю заходів, спрямованих на підвищення рівня життя населення, а також ефективністю реалізації національних соціальних і гуманітарних програм у контексті зміцнення економічної безпеки. Концепція виходить із класичного розуміння суспільно-владної взаємодії органів державної влади на місцевому рівні, територіальних громад у системі місцевого самоврядування та неурядових інституцій соціально-економічного і

гуманітарного спрямування. У сучасних умовах актуалізується потреба у формуванні нового типу державного управління, що відповідає викликам часу та ґрунтується на соціальних детермінантах суспільного благополуччя, справедливості та досягненні значущих цілей для соціуму. Запропоновані концептуальні підходи до реалізації державної соціально-економічної політики в умовах повномасштабної війни передбачають формування сучасної організаційно-інституційної бази, яка забезпечує системність і результативність заходів, спрямованих на підвищення рівня життя населення та ефективність національних соціальних і гуманітарних програм у контексті зміцнення національної безпеки.

СПИСОК НАУКОВИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Монографія:

1. Харечко Д. О. Реформування державної політики суспільного благополуччя у період соціально-економічних викликів і трансформацій. Львів : НУЛП. 2025. 312 с.

Статті у наукових періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus:

2. Bydzun V., Rybchych I., Bazyljak N., Yaroshovych V., Kharechko D. Implementation of the state humanitarian policy on educational activities in the field of public health using informational technologies. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2022. Vol. 22. No. 11. P. 785-790. DOI <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.11.109>

Особистий внесок: вплив суспільних трансформацій на реалізацію сучасної державної соціально-гуманітарної політики

3. Kharechko D., Niema O., Khudoba O., Zayats D., Olefirenko O., Budzyn V. Staffing of public administration bodies in the context of the development of the digital society. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research. Special issue. No 13/01/XXXIV*. 2023. Vol. 13. Issue 1. P. 6-12. DOI <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/26748>

Особистий внесок: державне управління в контексті суспільно-владної взаємодії на сучасному етапі соціально-економічних трансформацій.

4. Mykoliuk A., Budzyn V., Rybchych I., Bazyljak N., Yaroshovych V., Kharechko D. Educational Technologies in Support of Pedagogical Activity and Public Health Improvement Amidst the Implementation of State Policies on Humanistic-Legal Values in Education. *Journal of Ecohumanism*. 2024. Vol. 3(6). P. 434-441. DOI <https://doi.org/10.62754/joe.v3i6.4016>

Особистий внесок: управлінські підходи у формуванні сучасної державної соціально-гуманітарної політики в освітньо-виховному просторі.

5. Serhieiev V., Gruntkovskiy V., Dzvinchuk D., Kharechko D., Liutyi M., Kovalska N. State policy, human capital and international economic relations in the context of reforming local self-government bodies through digitalization, artificial intelligence and socio-economic transformations. *AD ALTA: Journal of*

Interdisciplinary Research. 2024. Vol. 14, no. 2. P. 31–36. DOI <https://doi.org/10.33543/j.140243.3136>

Особистий внесок: публічне управління соціальним капіталом у період економічних трансформацій на засадах суспільно-владної взаємодії.

6. Halushka Z., Bobrovskiy O., Kharechko D., Varvus A., Akimova L., Akimov O. State policy of wellbeing in the face of global challenges: problems of socialization, socio-economic transformation against the background of the introduction of digitalization and artificial intelligence technologies. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2024. Vol. 14, no. 1. P. 195–200. DOI <https://doi.org/10.33543/j.140141.195200>

Особистий внесок: реалізація державної політики у період глобальних впливів та соціально-економічних трансформацій на основі новітніх цифрових платформ.

Статті у наукових фахових виданнях за темою дисертації:

7. Харечко Д. О. Державне управління ризиками епідеміологічних впливів на соціально-економічний розвиток та перспективи росту національного благополуччя. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2024. № 2. С. 67-72. DOI <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.2.9>

8. Харечко Д. О. Реалізація державної політики громадського благополуччя у контексті суспільного добробуту в період соціально-економічних трансформацій. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2024. Вип. 3. С. 96-101. DOI <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.3.12>

9. Харечко Д. О. Формування та реалізація державної економічної політики в контексті забезпечення соціального благополуччя у громадянському суспільстві. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2024. Вип. 3. С. 14-18. DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.3.2>

10. Харечко Д., Соловей Д. Фінансово-безпекові фактори державної соціально-економічної політики з підтримки життєдіяльності домогосподарств у періоди епідеміологічних загроз. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2021. №14. С. 1075-1093. DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2021.14.12>

Особистий внесок: управлінські підходи у функціонуванні системи місцевого самоврядування щодо діяльності домогосподарств під час надзвичайних ситуацій.

11. Харечко Д.О. Глобалізаційний вплив пандемії COVID-19 на соціально-економічну політику європейських держав у сучасний період епідеміологічних загроз. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. Вип. 28. С. 127-130. DOI <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2022.28.25>

12. Харечко Д.О. Державна економічна політика реалізації бізнес-моделей суспільного благополуччя в період соціально-економічних криз. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2022. № 2 (33). С. 40-44. DOI <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2022-2.7>

13. Харечко Д.О. Досвід зарубіжних країн з формування управлінських підходів у сфері міграційної політики в соціально-економічному контексті безпеки держави. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. Т. 33 (72). № 2. С. 107-112. DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2022.2/18>
14. Харечко Д.О. Особливості глобалізаційного впливу на реалізацію державної політики країн з перехідною економікою у сучасний період викликів пандемії COVID-19. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. № 1. С. 94-100. DOI <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2022.1.13>
15. Харечко Д.О. Особливості державної гуманітарної політики у період сучасних викликів та загроз для формування феномену соціального благополуччя громадян. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2024. Т. 35 (74). № 2. С. 6-11. DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.2/02>
16. Харечко Д.О. Особливості пандемічних впливів у період викликів COVID-19 в соціально-економічній політиці світових держав щодо трансформації туристичного бізнесу. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. Вип. 29. С. 49-52. DOI <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2022.29.9>
17. Харечко Д.О. Реалізація державної соціально-економічної політики у період суспільних і політичних трансформацій в європейських країнах. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2024. Вип. 2. С.77-81. DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.2.13>
18. Харечко Д.О. Реалізація державної соціально-економічної політики в контексті формування рівня благополуччя громадян як механізм досягнення стратегічних цілей України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2024. Т. 35 (74). № 4. С. 6-11 DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.4/20>
19. Харечко Д.О. Світовий досвід формування та реалізації соціально-економічної політики у період пандемічних загроз: глобалістично-фінансовий аспект. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2022. № 1 (32). С. 36-40. DOI <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2022-1.7>
20. Харечко Д.О. Трансформація державної соціально-економічної політики щодо ринку зайнятості у період пандемії Covid-19: інформатизація та цифровізація суспільства. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. № 2. С. 105-111. DOI <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2022.2.14>
21. Харечко Д.О. Трансформація управлінських підходів у державній економічній політиці соціальної відповідальності в контексті суспільної солідарності. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2024. Вип. 40. С. 154-157. DOI <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.40.25>
22. Харечко Д.О. Формування державної політики з реалізації стратегії

суспільного благополуччя у період наслідків соціально-економічної кризи пандемії COVID-19. *Наукові праці МАУП. Політичні науки та публічне управління*. 2022. № 1 (61). С. 102-106. DOI [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-1\(61\)-16](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-1(61)-16)

23. Харечко Д.О. Формування державної політики протидії соціально-економічним кризам у період епідеміологічних викликів з метою досягнення ефекту стабілізації. *Право та державне управління*. 2022. № 1. С. 203-208. DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2022.1.30>

24. Харечко Д.О. Формування та реалізація державної соціально-економічної політики у контексті відтворення людського капіталу в особливий період. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. Вип. 2. С. 55-59. DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.2.8>

25. Харечко Д.О., Парубчак І.О. Значення впливу пандемії у трансформації державної економічної політики світових країн щодо ринкових взаємовідносин у період глобальних криз. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. Вип. 28. С. 123-126. DOI <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2022.28.24>

Особистий внесок: вплив глобалізаційних факторів на формування та реалізацію державної регуляторної політики у зарубіжних країнах

26. Харечко Д.О., Пронюк Ю.Н. Формування сучасної державної політики соціально-економічної стабілізації у країнах Європейського Союзу внаслідок впливу пандемії COVID-19. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2021. Вип. 21. С. 80-83. DOI <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2021.21.15>

Особистий внесок: управлінські принципи функціонування державної економічної політики в країнах Європейського Союзу.

27. Харечко Д.О., Пронюк Ю.Н., Гентош О.П. Особливості державної соціальної політики в період карантинних обмежень та епідеміологічних загроз на сучасному етапі пандемічних викликів в Україні. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2021. № 4 (31). С. 47-51. DOI <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2021-4.9>

Особистий внесок: механізми реалізації державної соціальної політики у постпандемічний період.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

28. Харечко Д.О. Вплив соціально-економічного розвитку на державну політику суспільного благополуччя громадян. *Сучасні аспекти реформування системи публічного управління в умовах воєнного часу*: матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (Переяслав, 07 червня 2024 р.). Переяслав, 2024. С. 188-191.

29. Харечко Д.О. Державна політика у системі охорони здоров'я в надзвичайних ситуаціях: соціально-економічні аспекти. *Сучасна парадигма публічного управління*: зб. тез III Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 19-20 жовтня 2021 р.). Львів, 2021. С. 203-207.

30. Харечко Д.О. Особливості державної політики протидії соціально-

економічним викликам в особливий період щодо відтворення людського капіталу. *Трансформація системи публічного управління в умовах військового часу*: матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Переяслав, 3 червня 2022 р.). Переяслав, 2022. С. 312-316.

31. Харечко Д.О. Особливості державної соціально-гуманітарної політики в період пандемії Covid-19 у нових інформаційних суспільних реаліях. *Реформування процесів публічного управління в сфері освіти та науки у глобалізаційному та інформаційному суспільствах*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Переяслав, 30 жовтня 2020 р.). Переяслав, 2020. С. 207-210.

32. Харечко Д.О. Особливості державної соціально-економічної політики щодо зайнятості громадян під час впливу епідеміологічних обмежень на світовий ринок праці. *Публічне управління: освіта, наука, практика*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 18 березня 2022 р.). Харків, 2022. С. 113-115.

33. Харечко Д.О. Особливості суспільно-владної взаємодії у формуванні стратегії публічного управління в гуманітарній сфері щодо соціального партнерства та справедливості. *Інноваційні технології публічного управління та адміністрування: теорія і кращі практики 21 століття*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Мелітополь, 17 листопада 2020 р.). Мелітополь, 2020. С. 22-24.

34. Харечко Д.О. Реалізація управлінського інструментарію у державній соціально-економічній політиці щодо громадського здоров'я. *Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи*: матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (Хмельницький, 8 лютого 2024 р.). Хмельницький, 2024. С. 64-66.

35. Харечко Д.О. Соціально-економічні аспекти карантинних обмежень у період пандемічних викликів. *Реформування процесів публічного управління в сфері освіти та науки у глобалізаційному та інформаційному суспільствах*: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (Переяслав, 11 червня 2021 р.). Переяслав, 2021. С. 210-213.

36. Харечко Д.О. Соціально-економічні аспекти формування та реалізації державної політики під час пандемічних загроз на сучасному етапі. *Реформування процесів публічного управління в сфері освіти та науки у глобалізаційному та інформаційному суспільствах*: матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (Переяслав, 29 жовтня 2021 р.). Переяслав, 2021. С. 308-310.

37. Харечко Д.О. Соціально-економічні фактори впливу на зайнятість населення у нових суспільних реаліях в умовах карантинних обмежень періоду пандемії. *Сучасна парадигма публічного управління*: зб. тез II Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 12 листопада 2020 р.). Львів, 2020. С. 295-298.

38. Харечко Д.О. Управлінський інструментарій у державній соціально-економічній політиці сучасних трансформацій. *Публічне управління у сфері цивільного захисту: освіта, наука, практика*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 29 березня 2024 р.). Харків, 2024. С. 209-212.

39. Харечко Д.О. Управлінські підходи до стабілізації суспільного розвитку внаслідок карантинних обмежень під час пандемії Covid-19: соціально-економічні фактори. *Priority directions of science and technology development*:

abstracts of the 5th International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. (Київ, 24-26 січня 2021р.). Київ, 2021. С. 1653-1657.

40. Харечко Д.О. Формування та реалізація державної політики в галузі туризму під час особливих умов пандемії Covid-19: організаційні та нормативно-правові механізми. *Туризм в умовах пандемії Covid-19: шанси та загрози*: матер. круглого столу (Львів, 25 вересня 2020 р.). Львів, 2020. С. 107-109.

41. Харечко Д.О. Формування управлінських підходів до реалізації державної соціально-гуманітарної політики в контексті громадського здоров'я та суспільного благополуччя. *Державна політика щодо місцевого самоврядування: стан, проблеми, перспективи*: зб. матер. 11-ї Всеукр. наук.-практ. конф. (Херсон, 16 жовтня 2020 р.). Херсон, 2020. С. 171-175.

42. Харечко Д.О., Пронюк Ю.Н. Обґрунтованість державного управління у соціально-гуманітарній сфері в контексті забезпечення прав людини в Україні на сучасному етапі. *Державне управління у сфері цивільного захисту: наука, освіта, практика*: зб. матер. Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Харків, 18-19 березня 2020 р.). Харків, 2020. С. 163-164.

АНОТАЦІЯ

Харечко Д.О. Державна політика суспільного благополуччя на сучасному етапі соціально-економічних трансформацій. – *Рукопис*.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут», Харків, 2026.

Дисертаційну роботу присвячено дослідженню державної політики суспільного благополуччя на сучасному етапі соціально-економічних трансформацій. Метою дослідження є обґрунтування науково-методологічних підходів та розробка практичних рекомендацій щодо формування і реалізації механізмів державної політики суспільного благополуччя в умовах сучасних соціально-економічних трансформацій.

У роботі розкрито сутність суспільного благополуччя як комплексної соціально-економічної категорії, що відображає рівень матеріального забезпечення, соціальний статус, ступінь соціальної адаптації та якість міжособистісних відносин. Визначено роль державної політики у забезпеченні належних умов життя населення в умовах глобалізаційних впливів та соціально-економічних трансформацій.

Досліджено особливості трансформації державної соціально-економічної політики в постпандемічний період, обґрунтовано значення управлінських механізмів, цифрових рішень та комунікацій у підвищенні її ефективності. Встановлено взаємозв'язок між соціально-економічними процесами та рівнем суспільного благополуччя, а також необхідність удосконалення організаційно-інституційного забезпечення державної політики, зокрема шляхом розвитку державно-приватного партнерства.

Проаналізовано вплив військової агресії на соціально-економічний

розвиток та рівень благополуччя населення, зокрема зростання соціальної нерівності, регіональних диспропорцій і зниження доступності базових соціальних послуг. Обґрунтовано розширення фінансової бази соціальної політики та активізації взаємодії держави, бізнесу і громадянського суспільства.

Визначено роль соціальної адаптації, розвитку людського потенціалу та впровадження зарубіжного досвіду у формуванні ефективної державної політики. Досліджено міжнародні підходи до забезпечення суспільного благополуччя та обґрунтовано доцільність їх імплементації в Україні відповідно до європейських стандартів.

Розкрито значення соціального захисту, розвитку системи охорони здоров'я, підтримки соціально вразливих груп населення та впровадження сучасних управлінських підходів у підвищенні ефективності державної політики. Встановлено, що ключовими чинниками забезпечення суспільного благополуччя є економічна стабільність, доступ до ресурсів, розвиток соціальної інфраструктури та ефективна взаємодія інституцій.

Запропоновано комплекс механізмів реалізації державної політики суспільного благополуччя, а саме: нормативно-правові, економіко-фінансові, організаційні, соціально-політичні, мотиваційні, інформаційні, освітньо-культурні та комунікативні механізми, які характеризуються змістовною наповненістю та забезпечують формування партнерських взаємовідносин між органами державної влади, територіальними громадами та неурядовими інституціями соціально-економічного спрямування.

Науково обґрунтовано концепцію державної політики суспільного благополуччя в Україні, яка передбачає формування ефективних управлінських блоків у її реалізації шляхом створення сприятливого соціально-економічного середовища для громадян на основі інтегративного підходу до цілеспрямованого впливу держави, спрямованого на підвищення рівня життя населення з урахуванням сучасних реалій військової агресії рф.

Ключові слова: державна політика, механізми реалізації, формування, суспільне благополуччя, сучасний етап, соціально-економічний розвиток, трансформації, управління, концепція, державно-приватне партнерство.

ANNOTATION

Kharechko D.O. State policy of social welfare at the present stage of socio-economic transformations. – *Manuscript*.

Dissertation for the degree of Doctor of Science in Public Administration in the specialty 25.00.02 – mechanisms of public administration. National Aerospace University “Kharkiv Aviation Institute”, Kharkiv, 2026

The dissertation is devoted to the study of state policy of social welfare at the current stage of socio-economic transformations. The aim of the research is to substantiate scientific and methodological approaches and to develop practical recommendations for the formation and implementation of mechanisms of state policy of social welfare under contemporary socio-economic transformations.

The paper reveals the essence of social welfare as a complex socio-economic category reflecting the level of material well-being, social status, degree of social adaptation, and quality of interpersonal relations. The role of state policy in ensuring appropriate living conditions for the population under globalization influences and socio-economic transformations is determined.

The peculiarities of the transformation of state socio-economic policy in the post-pandemic period are studied, and the importance of managerial mechanisms, digital solutions, and communication tools in enhancing its effectiveness is substantiated. The relationship between socio-economic processes and the level of social welfare is established, as well as the need to improve the organizational and institutional support of state policy, particularly through the development of public-private partnerships.

The impact of military aggression on socio-economic development and the level of population welfare is analyzed, including the growth of social inequality, regional disparities, and reduced accessibility of basic social services. The necessity of expanding the financial base of social policy and intensifying interaction between the state, business, and civil society is substantiated.

The role of social adaptation, human potential development, and the implementation of international experience in shaping effective state policy is determined. International approaches to ensuring social welfare are studied, and the feasibility of their implementation in Ukraine in accordance with European standards is substantiated.

The importance of social protection, development of the healthcare system, support for vulnerable population groups, and the introduction of modern managerial approaches in improving the effectiveness of state policy is revealed. It is established that the key factors of ensuring social welfare include economic stability, access to resources, development of social infrastructure, and effective institutional interaction.

A set of mechanisms for implementing the state policy of social welfare is proposed, namely: regulatory, economic and financial, organizational, socio-political, motivational, informational, educational and cultural and communicative mechanisms, which are characterized by meaningfulness and ensure the formation of partnership relations between state authorities, territorial communities and non-governmental institutions of a socio-economic orientation.

The concept of the state policy of social welfare in Ukraine is scientifically substantiated, which provides for the formation of effective management blocks in its implementation by creating a favorable socio-economic environment for citizens based on an integrative approach to the targeted influence of the state aimed at raising the standard of living of the population, taking into account the modern realities of the military aggression of the Russian Federation.

Keywords: public policy, implementation mechanisms, formation, social well-being, modern stage, socio-economic development, transformations, management, concept, public-private partnership.

Відповідальний за друк Харечко Д.О.

Підписано до друку 08.05.2026 р.
Формат 60x84 ¹/₁₆. Обл.-вид. арк. 0,9.
Гарнітура Таймс. Тираж 100 прим.

Віддруковано з оригінал-макета в друкарні ФОП Леонов Д.С.
61023, м. Харків, вул. Весніна, 12, тел. (057) 717-28-80